ADIM ADIM E-TEP · BECERİ MODÜLLERİ

Modül 3
Dinleme

Duyduğunu tanımak, tanıdığını anlamak

e-TEP'e hazırlanan adaylar için kapsamlı dinleme çalışma modülü

- Dinleme araştırmalarına dayanan sınav stratejileri
- Bağlantılı konuşma, dikte ve gölgeleme çalışmaları
- Günlük konuşmalar, eşleştirme, röportaj ve ders kayıtları
- Not alma sistemi ve konuşmacının tutumu
- 32 ses kaydı ve sınav biçiminde 30 soruluk tam test

Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

İngiliz Dili Eğitimi

etepbyetep

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Adım Adım e-TEP · Modül 3: Dinleme
Duyduğunu tanımak, tanıdığını anlamak

Yazar: Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Yayın: etepbyetep.com
Birinci basım (elektronik): Kasım 2026, Erzincan

© 2026 Talip Gönülal. Tüm hakları saklıdır. Bu modül, adayların kişisel çalışması için ücretsiz olarak dağıtılmaktadır. Modülün tamamı ya da bir bölümü yazarın yazılı izni olmadan çoğaltılamaz, değiştirilemez, satılamaz ve başka bir yayının içinde kullanılamaz. Kısa alıntılar kaynak gösterilerek yapılabilir.

Modüldeki dinleme metinleri ve sorular yazar tarafından bu modül için özgün olarak hazırlanmıştır. Metinlerdeki kişi, kurum ve rakamlar alıştırma amaçlıdır ve kurgusaldır. Ses kayıtları, açık kaynaklı yapay zeka ses sentezi araçlarıyla üretilmiştir.

etepbyetep.com, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) ile bağlantılı değildir. Sınav tarihleri, ücretler ve sınav kuralları için ÖSYM'nin resmi duyurularını takip ediniz.

Bu modül hakkında

Adaylar dinleme bölümü için çoğunlukla aynı şeyi söyler: "Okuduğumda anladığım kelimeleri dinlerken tanıyamıyorum." Bu şikayet son derece yerindedir ve dinleme araştırmalarının en sağlam bulgularından birine karşılık gelir. Yabancı dilde dinlemenin en zor kısmı, çoğu zaman anlamı yorumlamak değil, hızla akan sesin içinden kelimeleri ayırt etmektir. Konuşmada kelimelerin arasında boşluk yoktur, zayıf heceler neredeyse kaybolur ve kayıt bir kez çalar.

Bu modül iki şeyi birlikte çalıştırıyor. Birincisi, kulağınızın sesi kelimelere dönüştürme becerisi: bağlantılı konuşma, zayıf biçimler, dikte ve gölgeleme. İkincisi, sınavdaki her kayıt türünde anlamı yakalama becerisi: günlük konuşmalarda son kararı, eşleştirmede konuşmacının asıl görüşünü, röportajlarda tutumu, uzun kayıtlarda ise ana fikirleri ve ayrıntıları not alarak izlemek.

Modül, *Adım Adım e-TEP* kitabının dinleme bölümünün genişletilmiş bir devamıdır, ama ondan bağımsız olarak da kullanılabilir. Kayıtların, metinlerin ve soruların tamamı yenidir. Sorular sınavdaki gibi üç seçeneklidir. Kayıtlar, açık kaynaklı yapay zeka ses sentezi araçlarıyla, doğal konuşma hızında ve farklı İngilizce aksanlarıyla hazırlandı.

Modülden en iyi verimi almak için şu dört öneriye uyun:

- **Önce tanı testini çözün.** 1.5'teki test, sorununuzun daha çok sesi tanımakta mı yoksa anlamı kurmakta mı olduğunu gösterir. Çalışma planınızı buna göre yapın.
- **Alıştırmalarda kaydı bir kez dinleyin.** Sınavda kayıtlar bir kez çalar. Soruları cevaplayana kadar kaydı durdurmayın ve başa sarmayın.
- **Sonra metne bakarak yeniden dinleyin.** Cevapları kontrol ettikten sonra kaydı dinleme metniyle birlikte (Ek 1) bir kez daha dinleyin. Kaçırdığınız yerin nedenini bulun: Kelimeyi bilmiyor muydunuz, yoksa bildiğiniz kelimeyi mi tanıyamadınız?
- **Her gün biraz dinleyin.** Dinleme becerisi kısa ama düzenli çalışmayla gelişir. Bölüm 8, sınav dışında neyi ve nasıl dinleyeceğinizi anlatıyor.

Hepinize kolay gelsin.

Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL
Erzincan, Kasım 2026

etepbyeten.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

İçindekiler

Bu modül hakkında ..... **iii**

Bölüm 1 · Dinleme ve e-TEP **1**

1.1 e-TEP dinlemeyi nasıl ölçer? 1

1.2 Dinlerken zihnimizde neler olur? 2

1.3 Yabancı dilde dinlemeyi zorlaştıran beş şey 2

1.4 Kelime bilgisi ve dinleme 3

1.5 Dinlemeyi yöneten dinleyici 3

1.6 Dinleme profiliniz: Tanı testi 4

1.7 Altı haftalık çalışma planı 6

Bölüm 2 · Bağlantılı Konuşmayı Çözmek **7**

2.1 Vurgu, ritim ve zayıf biçimler 7

2.2 Kelimeler birleşirken neler olur? 9

2.3 Kendi kulağınızı eğitmek 10

Bölüm 3 · Dikte, Dictogloss ve Gölgeleme **12**

3.1 Dikte: Kulağınızın röntgeni 12

3.2 Dictogloss: Dinle, not al, yeniden kur 13

3.3 Gölgeleme: Konuşmacının gölgesi olmak 14

3.4 Metinle birlikte dinlemek 14

Bölüm 4 · Günlük Konuşmalar **16**

4.1 Otuz saniyelik hazırlık 16

4.2 Konuşmalardaki dört tuzak 16

4.3 Söylenen ve kastedilen 17

4.4 Sınav biçiminde konuşmalar 18

4.5 Dinledikten sonra: Hata günlüğü 20

Bölüm 5 · Konuşmacı Eşleştirme **21**

5.1 Konuşmacının asıl görüşü nerede? 21

5.2 Eşleştirme alıştırmaları 22

Bölüm 6 · Röportajlar ve Konuşmacının Tutumu **24**

6.1 Sunucunun soruları sizin yol haritanız 24

6.2 Tutum soruları 24

6.3 Röportaj alıştırmaları 25

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÜNGÖRAL

Bölüm 7 · Uzun Kayıtlar ve Not Alma **28**

7.1 Konuşmanın haritasını izleyin 28

7.2 Sınavda not almak: Ne zaman, ne kadar? 29

7.3 İki bölümlük uzun kayıt 31

Bölüm 8 · Sınav Dışında Dinlemek **33**

8.1 Kapsamlı dinleme 33

8.2 Dar dinleme: Bir konuda derinleşmek 33

8.3 Altyazı: Yardımcı mı, engel mi? 33

8.4 Ne dinlemeli? 34

8.5 Hız ayarı: Akıllıca kullanın 34

Bölüm 9 · Tam Uygulama Testi **36**

Section 1 · Günlük konuşma (Sorular 1–6) 36

Section 2 · Konuşmacı eşleştirme (Sorular 7–10) 37

Section 3 · Röportaj (Sorular 11–15) 37

Section 4 · Bir sorunu tartışan iki kişi (Sorular 16–20) 38

Section 5 · Uzun kayıt (Sorular 21–30) 39

9.6 Testten sonra 40

Ek 1 · Dinleme Metinleri **41**

Ek 2 · Cevap Anahtarı **62**

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÜNUŞAL

BÖLÜM 1

Dinleme ve e-TEP

Bu bölümde e-TEP'in dinlemeyi nasıl ölçtüğünü, dinlerken zihnimizde neler olduğunu ve yabancı dilde dinlemeyi neyin zorlaştırdığını göreceksiniz. Bölümün sonunda bir tanı testiyle kendi dinleme profilinizi çıkaracak ve altı haftalık bir çalışma planı yapacaksınız.

Ses kayıtları

etepbyetep.com/modul-ses

Telefonunuzun kamerasıyla karekodu okutun ya da adresi tarayıcınıza yazın. Kayıtlar ücretsizdir ve modüldeki numaralarla (Kayıt 1, Kayıt 2…) listelenmiştir. Dinleme metinleri Ek 1'de.

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

1.1 e-TEP dinlemeyi nasıl ölçer?

Dinleme bölümü yaklaşık 30–33 dakika sürer ve B1'den C1'e doğru zorlaşan beş bölümde 30 sorudan oluşur. Her kayıt yalnızca bir kez çalar ve bir kaydın sorularını bitirip geçtikten sonra geri dönemezsiniz.

Bölüm	Seviye	Kayıt türü	Soru	Modülde
1	B1	İki bölümlük günlük bir konuşma	3 + 3	Bölüm 4
2	B2	Bir konuyu tartışan dört kişi; ifadeleri konuşmacılarla eşleştirme	4	Bölüm 5
3	B2	Bir röportaj ya da radyo programı	5	Bölüm 6
4	B2	Bir planı ya da sorunu tartışan iki kişi	5	Bölüm 4 ve 6
5	C1	İki bölümlük uzun bir kayıt (ders, röportaj ya da podcast)	5 + 5	Bölüm 7

Her kayıt ekranda üç aşamada ilerler:

Aşama	Ne olur?
WAIT	Yönerge okunur ve soruları incelemeniz için süre verilir: çoğu kayıtta 30 saniye, uzun kayıtlarda 45 saniye.
LISTEN AND ANSWER	Kayıt bir kez çalar. Sorular ekranda durur; dinlerken cevaplarsınız.

Aşama	Ne olur?
CHECK YOUR ANSWERS	Kısa bir kontrol süresi verilir. Bu süre bitince o kaydın sorularına dönemezsiniz.

BU NE DEMEK? Okumada zamanı siz yönetirsiniz; dinlemede zamanı kayıt yönetir. Bu yüzden dinleme bölümünde başarı üç ana bağlıdır: Kayıttan **önceki** 30 saniyede soruları ne kadar iyi okuduğunuza, kayıt **sırasında** sesi ne kadar hızlı kelimelere dönüştürebildiğinize ve kayıt **sonrasında** kontrol süresini ne kadar akıllıca kullandığınıza.

1.2 Dinlerken zihnimizde neler olur?

Dinleme araştırmacıları, dinlemeyi birbirine bağlı iki süreç olarak ele alır (Field, 2008):

- **Çözümleme** (*decoding*): Kulağa gelen ses akışını seslere, hecelere ve kelimelere ayırmak, kelimeleri tanımak ve cümlenin yapısını kurmak. Buna "aşağıdan yukarıya" (*bottom-up*) işlemleme de denir.
- **Anlam kurma** (*meaning building*): Tanınan kelimeleri bağlam, konu bilgisi ve konuşmanın akışıyla birleştirip konuşmacının ne demek istediğini yorumlamak. Buna "yukarıdan aşağıya" (*top-down*) işlemleme de denir.

Ana dilimizde çözümleme neredeyse otomatiktir; bu yüzden dikkatimizin tamamını anlama ayırabiliriz. Yabancı dilde ise çözümleme dikkatimizin büyük bir kısmını tüketir. Bir kelimeyi tanımaya çalışırken konuşmacı iki cümle ilerlemiş olur. Field'ın gözlemine göre, yabancı dildeki dinleyiciler çözümlemede kaçırdıkları boşlukları bağlamdan tahminle doldurur. Bu bazen işe yarar, ama sınavdaki çeldiriciler tam da bu tahminleri yakalamak için hazırlanır: Kayıtta geçen bir kelimeyi duyan aday, cümlenin geri kalanını çözümleyemediği için o kelimenin geçtiği seçeneği işaretler.

Bu modülün iki kolu bu yüzden var: Bölüm 2 ve 3 çözümlemeyi, Bölüm 4–7 sınavdaki kayıt türlerinde anlam kurmayı çalıştırıyor.

1.3 Yabancı dilde dinlemeyi zorlaştıran beş şey

Zorluk	Açıklama
1. Tek seferlik dinleme	Metne geri dönemezsiniz. Kaçırdığınız bilgi gider; üstelik bir bilgiye takılıp kalırsanız sonrakini de kaçırırsınız.
2. Kelimeler arasında boşluk yok	Yazıda kelimeleri boşluklar ayırır; konuşmada ise ses kesintisiz akar. Dinleyici, kelimenin nerede başlayıp nerede bittiğine kendisi karar vermek zorundadır. Bu, kelime sınırlarını bulma (*lexical segmentation*) sorunudur.
3. Bağlantılı konuşma	Doğal konuşmada sesler birbirine bağlanır, düşer ya da değişir: *want to* "wanna", *did you* "didja", *next day* "nex day" olur. Kelimenin sözlükteki telaffuzunu bilmek, onu akıcı konuşmada tanımaya yetmez (bkz. Bölüm 2).
4. Hız	Doğal İngilizce konuşmanın hızı, konuşma türüne göre dakikada yaklaşık 140 ile 210 kelime arasında değişir; sohbetler derslerden belirgin biçimde hızlıdır (Tauroza ve Allison, 1990). Sınavda bu hızlara yakın kayıtlar duyarsınız.

Zorluk	Açıklama
5. Bellek yükü	Dinlerken bir yandan yeni bilgiyi işler, bir yandan da öncekini aklınızda tutarsınız. Çözümleme ne kadar çok çaba gerektirirse belleğe o kadar az yer kalır. Adayların "dinlerken anlıyorum ama sonra unutuyorum" şikayeti çoğunlukla buradan gelir.

1.4 Kelime bilgisi ve dinleme

Modül 1'de okumada metindeki kelimelerin yaklaşık yüzde 98'ini bilmenin rahat bir anlama sağladığını görmüştük. Dinleme için yapılan çalışmalar biraz daha iyimser bir tablo çiziyor. Van Zeeland ve Schmitt (2013), yabancı dildeki dinleyicilerin çoğunun, bir kayıttaki kelimelerin yüzde 95'ini bildiklerinde kaydı yeterince anlayabildiğini gösterdi. Günlük konuşma dili yazı diline göre daha az çeşitli kelime kullandığından, konuşmanın büyük kısmı en sık kullanılan birkaç bin kelimeyle karşılanır.

Ama bir şartla: Bu kelimeleri **duyduğunuzda** tanımanız gerekir. Araştırmalar, öğrencilerin yazılı biçimini bildikleri kelimelerin önemli bir kısmını sesli olarak tanıyamadığını gösteriyor (Milton ve Hopkins, 2006). Bir kelimeyi yalnızca okuyarak öğrendiyseniz, onun sesli biçimi zihninizde ya hiç yoktur ya da yanlış kaydedilmiştir. Bu yüzden kelime çalışırken telaffuzu mutlaka dinleyin ve kelimeyi bir cümle içinde, doğal hızda duymaya çalışın.

DENEYİN Modül 1'deki akademik kelime listesinden on kelime seçin. Her birini bir sözlük sitesinde dinleyin ve vurgunun hangi hecede olduğunu not edin. Kaç tanesinin vurgusunu yanlış biliyordunuz? *Develop, determine, category, percentage, analysis* gibi kelimeler Türk öğrencilerin vurgusunu en sık yanlış bildiği kelimeler arasındadır.

1.5 Dinlemeyi yöneten dinleyici

Son yirmi yılda dinleme öğretiminde en çok araştırılan yaklaşımlardan biri üstbilişsel (*metacognitive*) yaklaşımdır. Bu yaklaşıma göre iyi dinleyiciler yalnızca daha çok kelime bilmez; dinlemelerini de yönetirler. Vandergrift ve Goh (2012), bu yönetimi dört adımda özetler:

1. **Planlama** (*planning*): Dinlemeden önce konuyu, konuşmacıları ve ne tür bilgi duyacağınızı tahmin etmek.
2. **İzleme** (*monitoring*): Dinlerken tahmininizin doğru olup olmadığını sürekli kontrol etmek.
3. **Sorun çözme** (*problem solving*): Kaçırdığınız bir yeri bağlamdan tamamlamak ve takılıp kalmadan devam etmek.
4. **Değerlendirme** (*evaluation*): Dinledikten sonra neyi neden kaçırdığınızı düşünmek ve bir dahaki sefere ne yapacağınıza karar vermek.

Vandergrift ve Tafaghodtari (2010), bu döngüyü bir dönem boyunca uygulayan öğrencilerin, aynı kayıtları geleneksel yöntemle dinleyen öğrencilerden daha fazla ilerlediğini gösterdi. Daha da dikkat çekici olanı, en büyük ilerlemeyi başlangıçta dinlemesi zayıf olan öğrencilerin kaydetmesiydi. Bu modüldeki her dinleme alıştırması bu yüzden aynı döngüyü izliyor: Dinlemeden önce tahmin, dinlerken cevaplama, dinledikten sonra metinle karşılaştırma ve hata analizi.

1.6 Dinleme profiliniz: Tanı testi

Test üç kayıttan oluşuyor. Birinci kayıt kulağınızın sesi kelimelere ne kadar doğru dönüştürdüğünü, diğer iki kayıt sınavdaki soru türlerinde ne kadar başarılı olduğunuzu ölçüyor. Kayıtları durdurmadan ve bir kez dinleyin.

Alıştırma 1.1 · Tanı testi

A. Dikte. Altı cümle duyacaksınız. Her cümle bir kez okunur ve ardından yazmanız için süre verilir. Cümleleri eksiksiz yazın.

> Ses: **Kayıt 1** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....

B. Günlük konuşma. İki arkadaş bir hafta sonu planı yapıyor. Dinlemeden önce soruları 30 saniyede okuyun.

> Ses: **Kayıt 2** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

7. *Why can't they go hiking on Saturday?*
   A. Rain is expected.
   B. Burak has to work.
   C. The trail is closed.
8. *Where will they go instead?*
   A. to a museum
   B. to the cinema
   C. to a climbing center
9. *What time will they meet?*
   A. at 9:30
   B. at 10:00
   C. at 10:30
10. *What does Burak offer to do?*
    A. drive them there
    B. bring lunch
    C. pay for the tickets

C. Radyo röportajı. Bir radyo programında bir kütüphaneci, kütüphanesindeki yeni bir uygulamayı anlatıyor. Dinlemeden önce soruları 45 saniyede okuyun.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Ses: **Kayıt 3** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

11. *What is the "library of things"?*
    A. a museum of old household objects
    B. a service that lends everyday items
    C. a shop selling second-hand tools

12. *Why did the library start the project?*
    A. Residents kept asking about tools and equipment.
    B. The city council asked them to.
    C. Book borrowing had fallen sharply.

13. *Which item is the most popular?*
    A. a sewing machine
    B. a carpet cleaner
    C. a drill

14. *How does Nadia feel about items being returned late?*
    A. She sees it as a minor problem.
    B. She thinks fines should be higher.
    C. She is very angry about it.

15. *What does Nadia suggest when she mentions the neighbor's ladder?*
    A. Ladders are dangerous to lend.
    B. Neighbors rarely help each other anymore.
    C. Borrowing used to be a normal part of community life.

16. *What is the main purpose of the project, according to Nadia?*
    A. to make money for the library
    B. to reduce the number of books
    C. to save money and resources and bring people together

etepbyetep.com Prof. Dr. Fatih GÖNÜLAL

Profilinizi çıkarın. Dikte cümlelerinde her cümle, tamamen doğruysa 1 puan alır (yazım hataları önemsizdir; eksik ya da yanlış kelime puanı götürür).

Beceri	Sorular	Doğru	Zayıfsa çalışın
Sesi kelimelere dönüştürme (çözümleme)	1–6	..... / 6	Bölüm 2 ve 3
Fikir değişikliği ve son karar	7, 8, 9	..... / 3	Bölüm 4
Ayrıntı ve eşanlamlı ifade	10, 11, 12, 13	..... / 4	Bölüm 4 ve 5
Tutum ve ima	14, 15	..... / 2	Bölüm 6
Ana fikir ve amaç	16	..... / 1	Bölüm 7

YORUM Dikteden 4'ün altında aldıysanız ama diğer sorularda iyiyseniz, bağlamdan tahmin etme beceriniz iyi ama kulağınız zorlanıyor demektir: Bölüm 2 ve 3'e öncelik verin. Diktede iyi ama diğer sorularda zayıfsanız, sesi tanıyorsunuz ama soruların istediği bilgiyi yakalamakta zorlanıyorsunuz: Bölüm 4–7'ye öncelik verin. İkisinde de zayıfsanız, modülü sırasıyla çalışın.

Alıştırma 1.2 · Dinlerken neler yaşıyorsunuz?

Aşağıdaki ifadelerin size ne kadar uyduğunu 1 (hiç uymuyor) ile 5 (tamamen uyuyor) arasında puanlayın. 4 ya da 5 verdiğiniz ifadeler, öncelik vermeniz gereken bölümü gösterir.

İfade	Puan	Bölüm
1. Okuduğumda bildiğim kelimeleri dinlerken tanıyamıyorum.		2
2. Konuşma çok hızlı geliyor; kelimeler birbirine karışıyor.		2 ve 3
3. Bir kelimeye takılınca sonraki cümleleri kaçırıyorum.		3 ve 4
4. Kayıtta geçen kelimeyi seçenekte görünce hemen işaretliyorum ve sonra yanlış çıkıyor.		4 ve 5
5. Konuşmacının ne düşündüğünü değil, yalnızca ne söylediğini anlıyorum.		6
6. Uzun kayıtlarda başını anlıyorum ama sonuna doğru kayboluyorum.		7
7. Dinlerken anlıyorum, ama soruya geldiğimde ne söylendiğini hatırlamıyorum.		7
8. Sınav dışında İngilizce dinlemeye neredeyse hiç zaman ayırmıyorum.		8

1.7 Altı haftalık çalışma planı

Plan, günde 30–40 dakika çalışan bir aday için hazırlandı. Çözümleme becerisi kısa ama her gün yapılan çalışmayla gelişir; bu yüzden dikte ve gölgeleme altı haftaya yayıldı.

Hafta	Bölüm	Her gün ayrıca
1. hafta	Bölüm 1 ve 2	10 dakika bağlantılı konuşma kayıtlarını dinleyip tekrar edin.
2. hafta	Bölüm 3	Her gün bir dikte ya da gölgeleme alıştırması; akşamları 15 dakika kolay bir podcast (Bölüm 8).
3. hafta	Bölüm 4	etepbyetep.com'daki dinleme setlerinden birini çalışma modunda çözün.
4. hafta	Bölüm 5 ve 6	Her yanlışınızın nedenini not edin: kelime mi, ses mi, tuzak mı?
5. hafta	Bölüm 7	Her gün bir kısa ders ya da konuşma dinleyip not alın, notlarınızdan özet yazın.
6. hafta	Bölüm 9: Tam uygulama testi	Testten sonra zayıf kaldığınız bölümü tekrar edin; tanı testini yeniden çözüp sonuçları karşılaştırın.

etepbyetep.com Prof. Dr. Ülkü SONGÜLALP

BÖLÜM 2

Bağlantılı Konuşmayı Çözmek

Bir kelimeyi sözlükte tek başına duyduğunuzda tanırsınız; aynı kelime hızlı bir cümlenin içinde geçtiğinde ise çoğu zaman tanıyamazsınız. Bunun nedeni, akıcı konuşmada kelimelerin biçim değiştirmesidir. Bu bölüm, İngilizce konuşmanın ritmini ve kelimelerin birbirine bağlanırken uğradığı değişiklikleri sistemli olarak çalıştırıyor.

2.1 Vurgu, ritim ve zayıf biçimler

Türkçede heceler aşağı yukarı eşit uzunlukta söylenir. İngilizce ise vurgu zamanlı (*stress-timed*) bir dildir: Vurgulu heceler belirgin ve düzenli aralıklarla gelir, aradaki vurgusuz heceler ise sıkıştırılır, kısalır ve çoğu zaman belirsiz bir "ı" sesine, yani *schwa* sesine (/ə/) dönüşür.

Cümlede genellikle **içerik kelimeleri** (isim, fiil, sıfat, zarf) vurgulanır; **işlev kelimeleri** (edat, artikel, yardımcı fiil, zamir, bağlaç) ise vurgusuz ve zayıf biçimde (*weak form*) söylenir. Bu, dinleyici için hem iyi hem kötü bir haberdir. İyi haber: Anlamı taşıyan kelimeler en net duyduğunuz kelimelerdir. Kötü haber: Zayıf biçimleri tanımazsanız cümlenin yapısını, örneğin zamanı ya da olumsuzluğu kaçırırsınız.

Kelime	Güçlü biçim	Zayıf biçim	Örnek
to	/tuː/	/tə/	*I want **to** go.* → "I want tə go"
for	/fɔːr/	/fə/	*It's **for** you.* → "It's fə you"
of	/ɒv/	/əv/, /ə/	*a cup **of** tea* → "a cuppə tea"
and	/ænd/	/ən/, /n/	*salt **and** pepper* → "salt n pepper"
can	/kæn/	/kən/	*I **can** swim.* → "I kən swim" (olumsuz *can't* ise hep güçlüdür)
have / has	/hæv/, /hæz/	/əv/, /əz/	*They **have** left.* → "They've left"; *should **have*** → "shouldə"
was / were	/wɒz/, /wɜːr/	/wəz/, /wə/	*She **was** late.* → "She wəz late"
them / him / her	/ðem/, /hɪm/, /hɜːr/	/ðəm/, /ɪm/, /ə/	*Tell **them**.* → "Tell 'em"; *Ask **her**.* → "Ask ə"
at / from / are	/æt/, /frɒm/, /ɑːr/	/ət/, /frəm/, /ə/	*We **are** leaving **at** six.* → "We're leaving ət six"

SINAVDA *can* ile *can't* ayrımı dinlemede en sık hata yapılan noktalardan biridir. Olumlu *can* genellikle zayıf ve kısa söylenir ("kən"), arkasındaki fiil vurgulanır. Olumsuz *can't* ise vurgulu ve uzundur; Amerikan İngilizcesinde sondaki /t/ çoğu zaman duyulmaz, ama ünlü belirgin biçimde uzar ve vurgu *can't* üzerinde kalır: "I **CAN'T** come" ile "I kən **COME**".

Alıştırma 2.1 · Kaç kelime?

Sekiz kısa cümle duyacaksınız. Her cümlede kaç kelime olduğunu yazın. Kısaltmalar (*I'm, don't*) tek kelime sayılır. Sonra cümleleri yazmaya çalışın.

Ses: **Kayıt 4** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

1. ..... kelime: .....
2. ..... kelime: .....
3. ..... kelime: .....
4. ..... kelime: .....
5. ..... kelime: .....
6. ..... kelime: .....
7. ..... kelime: .....
8. ..... kelime: .....

Alıştırma 2.2 · Zayıf biçimleri yakalayın

Cümleleri dinleyin ve boşluklara duyduğunuz işlev kelimelerini yazın. Her boşluk bir kelimedir.

Ses: **Kayıt 5** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

1. *I've been waiting _____ over an hour.*
2. *Most _____ the students live _____ campus.*
3. *She _____ have told us earlier.*
4. *Where _____ you going _____ stay?*
5. *We _____ leave _____ soon _____ the meeting ends.*
6. *Could you give _____ a call _____ the morning?*
7. *There _____ a lot _____ people _____ the station.*
8. *What _____ you think _____ the new manager?*
9. *I'd like _____ book a table _____ two.*
10. *They _____ never been _____ Canada before.*

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

2.2 Kelimeler birleşirken neler olur?

Akıcı konuşmada kelimeler arasında durulmaz. Bir kelimenin sonu bir sonrakinin başıyla birleşir ve bu birleşme sırasında bazı sesler bağlanır, düşer ya da değişir. Bu olaylar rastgele değildir; her biri belli kurallara göre olur ve kuralları bilen dinleyici, değişmiş biçimin arkasındaki kelimeyi daha kolay tanır.

Ses olayı	Ne olur?	Örnek
Ulama *linking*	Ünsüzle biten kelime, ünlüyle başlayan kelimeye bağlanır.	*turn it off* → "tur-ni-toff"; *an apple* → "a-napple"
Ses düşmesi *elision*	İki ünsüz arasında kalan /t/ ve /d/ çoğu zaman düşer.	*next day* → "nex day"; *last night* → "las night"; *old man* → "ol man"
Benzeşme *assimilation*	Bir ses, yanındaki sese benzeyerek değişir.	*did you* → "didja"; *don't you* → "doncha"; *ten pounds* → "tem pounds"
Ünsüz türemesi *intrusion*	İki ünlü arasına /w/, /j/ ya da (İngiliz İngilizcesinde) /r/ sesi eklenir.	*go out* → "go-wout"; *I agree* → "I-yagree"; *law and order* → "law-rand order"
Dokunmalı t *flapping*	Amerikan İngilizcesinde iki ünlü arasındaki /t/, hızlı bir /d/ gibi söylenir.	*water* → "wader"; *a lot of* → "a lodda"; *get it* → "geddit"
Kalıplaşmış kısaltmalar	Sık kullanılan bazı öbekler konuşmada tek bir kelime gibi söylenir.	*going to* → "gonna"; *want to* → "wanna"; *got to* → "gotta"; *let me* → "lemme"; *I don't know* → "dunno"; *because* → "'cause"

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Alıştırma 2.3 · Hangisini duydunuz?

Her cümleyi dinleyin ve duyduğunuz seçeneği işaretleyin.

> Ses: **Kayıt 6** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

1. A. I can meet you on Friday.
   B. I can't meet you on Friday.
2. A. The tickets cost fifteen dollars.
   B. The tickets cost fifty dollars.
3. A. He's worked here for years.
   B. He worked here for years.
4. A. I like to travel by train.
   B. I'd like to travel by train.
5. A. We walk to the office.
   B. We walked to the office.
6. A. I won't go without you.
   B. I want to go without you.
7. A. She can't drive.
   B. She can drive.
8. A. The train leaves at six thirteen.

B. The train leaves at six thirty.

9. A. They'll call us later.
   B. They called us later.

10. A. You should've asked.
    B. You shouldn't ask.

Alıştırma 2.4 · Doğal konuşmada kısaltmalar

İki ev arkadaşının konuşmasını dinleyin. Altı çizili yerlerde duyduğunuz biçimin yazıdaki tam halini yazın (ör. "gonna" → *going to*).

> Ses: **Kayıt 7** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

> **Ali:** Hey, (1) _____ come to the market with me?
> **Sam:** I (2) _____. I've (3) _____ finish this report by five.
> **Ali:** OK. (4) _____ get you anything?
> **Sam:** Um, (5) _____ grab some bread? And (6) _____ coffee, we're nearly out.
> **Ali:** Sure. (7) _____ the usual kind?
> **Sam:** Yeah. Oh, and (8) _____ you see Jo, tell her I've got her keys.

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....
7. .....
8. .....

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

2.3 Kendi kulağınızı eğitmek

Ses olaylarını tanımanın en etkili yolu, onları kendiniz de üretmektir. Ağızdan çıkarabildiğiniz bir biçimi kulağınız da daha kolay tanır. Aşağıdaki alıştırmada önce cümleleri okuyup tahmin yapacak, sonra kayıtla kontrol edecek ve en son kayıtla birlikte tekrar edeceksiniz.

Alıştırma 2.5 · Tahmin et, dinle, tekrar et

(a) Her cümlede vurgulanacağını düşündüğünüz kelimelerin altını çizin. (b) Ulama ya da ses düşmesi olacak yerleri ‿ işaretiyle gösterin. (c) Kaydı dinleyip tahminlerinizi kontrol edin. (d) Kaydı cümle cümle durdurarak aynı ritimle tekrar edin.

> Ses: **Kayıt 8** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

1. *Can you pick it up at eight?*
2. *I asked him to send us an email.*

3. *We found out about it last night.*
4. *Put it on the table next to the window.*
5. *Did you get a chance to look at it?*
6. *It's one of the best things I've ever eaten.*

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

BÖLÜM 3

Dikte, Dictogloss ve Gölgeleme

Sınavdaki sorular dinlediğinizi anlayıp anlamadığınızı ölçer, ama nerede ve neden kaçırdığınızı göstermez. Bu bölümdeki üç teknik ise tam olarak bunu yapar: Kulağınızın neyi duyup neyi duymadığını görünür hale getirir ve çözümleme becerinizi doğrudan çalıştırır.

3.1 Dikte: Kulağınızın röntgeni

Dikte eski bir yöntem gibi görünebilir, ama dinleme araştırmacıları onu çözümleme sorunlarını teşhis etmenin en doğrudan yolu olarak görür (Field, 2008). Bir cümleyi yazmaya çalıştığınızda, anlamı tahminle tamamlayamazsınız: Hangi kelimeyi duymadığınız kağıtta açıkça görünür. Dikteden sonra yaptığınız hataları sınıflandırmak, neyi çalışmanız gerektiğini gösterir.

Hata türü	Örnek	Ne çalışmalı?
Eksik işlev kelimesi	*I've been waiting ~~for~~ over an hour* yerine *I've been waiting over an hour*	Zayıf biçimler (2.1)
Yanlış kelime sınırı	*a nice cream* yerine *an ice cream*	Ulama (2.2)
Eksik ek	*walked* yerine *walk*; *books* yerine *book*	Ses düşmesi (2.2); dil bilgisinden tahmin
Benzer sesli kelime	*thirty* yerine *thirteen*; *live* yerine *leave*	Vurgu ve ünlü uzunluğu
Tanınmayan bilinen kelime	Yazılışını bildiğiniz bir kelimeyi duyduğunuzda tanıyamamak	Kelimenin sesli biçimini öğrenmek (1.4)
Bilinmeyen kelime	Kelimeyi hiç bilmemek	Kelime çalışması (Modül 1)

Alıştırma 3.1 · Kısmi dikte

Kısa bir haber dinleyeceksiniz. Kayıt durmadan bir kez çalar. Boşluklara duyduğunuz kelimeleri yazın; her boşluk iki ile dört kelimedir. Ardından hatalarınızı 3.1'deki tabloya göre sınıflandırın.

Ses: **Kayıt 9** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

A small town in Norway has found an unusual way (1) _____ young people. Instead of building new apartments, the town council (2) _____ to buy empty houses in the old center. The houses are sold for a very low price, (3) _____ buyers agree to live in them for at least five years. So far, (4) _____ families have moved in, most of them from big cities. "We thought (5) _____ want to live so far from everything," said the mayor. "But it turns out that a garden and a quiet street are (6) _____ for many people." The council now plans to (7) _____ to two other villages (8) _____.

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....
7. .....
8. .....

3.2 Dictogloss: Dinle, not al, yeniden kur

Dictogloss (Wajnryb, 1990), dikteden farklı olarak metni kelimesi kelimesine yazmanızı istemez. Kısa bir metin normal hızda iki kez okunur. Siz yalnızca anahtar kelimeleri not alırsınız ve ardından notlarınızdan metni, anlamı ve dil bilgisi doğru olacak biçimde yeniden yazarsınız. Bu teknik hem çözümlemeyi hem de uzun kayıtlarda çok işinize yarayacak not alma ve yeniden kurma becerisini çalıştırır.

1. **Birinci dinleme:** Yalnızca dinleyin, bir şey yazmayın. Konuyu ve ana fikri anlayın.
2. **İkinci dinleme:** İçerik kelimelerini (isimler, fiiller, rakamlar) not alın. İşlev kelimelerini yazmaya çalışmayın.
3. **Yeniden kurma:** Notlarınızdan metni tam cümlelerle yazın. Eksik yerleri dil bilginizle tamamlayın.
4. **Karşılaştırma:** Kendi metninizi Ek 1'deki metinle karşılaştırın. Anlam olarak neyi kaçırdınız? Hangi yapıları farklı kurdunuz?

Alıştırma 3.2 · Dictogloss

Bir doğa programından kısa bir bölüm iki kez okunacak. Yukarıdaki adımları izleyin.

Ses: **Kayıt 10** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

Notlarınız: .....
.....
Yeniden kurduğunuz metin: .....
.....
.....

etepbyetep.com Prof. Dr. Tülin GÖNÜLAL

3.3 Gölgeleme: Konuşmacının gölgesi olmak

Gölgeleme (*shadowing*), bir kaydı dinlerken konuşmacıyı yarım saniye kadar geriden, aynı hız ve ritimle sesli olarak tekrar etmektir. Japonya'da yapılan bir dizi çalışma, düzenli gölgeleme yapan öğrencilerin seslerin ve kelimelerin algılanmasında belirgin biçimde ilerlediğini ve bu ilerlemenin dinlediğini anlamaya da yansıdığını gösterdi (Hamada, 2016). Gölgeleme özellikle başlangıç ve orta düzeydeki dinleyicilere, yani kelimeleri tanımakta zorlananlara yardımcı olur.

Gölgeleme yaparken şu sırayı izleyin:

1. **Dinleyin:** Kaydı metne bakmadan bir kez dinleyin ve ne anladığınızı not edin.
2. **Mırıldanarak gölgeleyin** (*mumbling*): Kaydı dinlerken alçak sesle, ritmi yakalamaya çalışarak tekrar edin. Bütün kelimeleri söyleyemeseniz de olur.
3. **Metinle gölgeleyin:** Metne bakarak gölgeleyin. Zayıf biçimlere, ulamaya ve vurgulara dikkat edin.
4. **Metinsiz gölgeleyin:** Metne bakmadan, konuşmacıyla neredeyse aynı anda tekrar edin. Üç-dört denemede akıcı hale gelmelisiniz.
5. **Kaydedin:** Son denemenizi telefonunuza kaydedin ve kayıtla karşılaştırın.

> **NE KADAR?** Günde 10–15 dakika yeterlidir. Seviyenize uygun, 30–60 saniyelik ve metni olan kayıtlar seçin. Bu modüldeki bütün kayıtların metni Ek 1'de olduğu için hepsi gölgeleme için de kullanılabilir. Bölüm 2'deki kısa cümlelerle başlayıp sonra Bölüm 4'teki konuşmalara geçin.

Alıştırma 3.3 · Gölgeleme

Bir öğrencinin kampüs radyosunda yaptığı kısa duyuruyu yukarıdaki beş adımla gölgeleyin. Son denemenizden sonra kendinizi aşağıdaki ölçütlere göre değerlendirin.

> Ses: **Kayıt 11** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

Ölçüt	Evet	Kısmen	Hayır
Konuşmacıyla aynı hızda kalabildim.			
Vurgulu kelimeleri doğru yerde vurguladım.			
Zayıf biçimleri (*to, of, and, for*) kısa söyledim.			
Ulama yapılan yerlerde kelimeleri birleştirdim.			
Metne bakmadan da tekrar edebildim.			

3.4 Metinle birlikte dinlemek

Çözümleme becerisini geliştirmenin daha rahat bir yolu da, bir kaydı yazılı metniyle birlikte dinlemektir (*reading while listening*). Kulağınız sesi, gözünüz kelimeyi aynı anda alır ve zihniniz ikisini eşleştirir. Bu yöntemin uzun vadede dinleme hızını ve akıcılığını artırdığı gösterilmiştir (Chang ve Millett, 2014). Bu modüldeki kayıtları sınav alıştırması olarak bir kez dinledikten sonra, ikinci ve üçüncü dinlemeyi metinle birlikte yapmayı alışkanlık haline getirin.

etepbyetep.com Prof. Dr. Fatih GÖNÜLAL

ÜÇ DİNLEME KURALI 1. dinleme: metinsiz, soruları cevaplamak için. 2. dinleme: metinle, kaçırdığınız yerleri bulmak için. 3. dinleme: metinsiz, artık her kelimeyi duyabildiğinizi görmek için. Üçüncü dinlemede "Bu kadar açık mıymış?" diyorsanız, sorun kelime bilginizde değil, çözümlemededir; Bölüm 2 ve bu bölümdeki alıştırmalar tam size göre.

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

BÖLÜM 4

Günlük Konuşmalar

Sınavın birinci ve dördüncü bölümlerinde iki kişinin konuşmasını dinlersiniz: bir rezervasyon, bir plan, bir sorun. Bu konuşmalar kelime açısından zor değildir, ama hızlıdır, doğal konuşmanın bütün özelliklerini taşır ve sorular, söylenenle kastedilen arasındaki farkı yakalayıp yakalamadığınızı ölçer.

4.1 Otuz saniyelik hazırlık

Her kayıttan önce soruları okumanız için yaklaşık 30 saniyeniz var. Bu süreyi 1.5'teki planlama adımı olarak kullanın. Altı soruyu okumak için kabaca 5 saniyeniz olduğundan, her soruda yalnızca iki şeyi yakalayın:

- **Soru sözcüğü ve odak:** *Why… · What time… · What does the man suggest…* Bir neden mi, bir saat mi, bir öneri mi duyacaksınız?
- **Seçenekler arasındaki fark:** Seçenekler üç farklı yer mi, üç farklı neden mi? Dinlerken o farkı arayın.

Ardından kendinize tek bir soru sorun: **Bu konuşma büyük olasılıkla nasıl ilerleyecek?** Örneğin sorular "ilk plan neydi, neden değişti, sonunda ne yapacaklar" diye ilerliyorsa, konuşmada bir fikir değişikliği olacağını bilirsiniz.

4.2 Konuşmalardaki dört tuzak

Tuzak	Kayıtta	Soru ve doğru cevap
1. Söylenip reddedilen seçenek	*"Let's take the train." "It's on strike tomorrow." "Bus, then."*	*How will they travel?* → by bus. Tren de kayıtta geçer ama reddedilir.
2. Yanlış kişi	*"I'll book the room, and you can send the invitations." "Actually, I'd rather do the room."*	*What will the woman do?* Soru kimin ne yapacağını sorar; görevler konuşmada el değiştirebilir.
3. Zaman kayması	*"I used to go every week, but these days it's more like once a month."*	*How often does he go now?* → once a month. "Every week" geçmişi anlatır.

etapbyetok.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLLÜ

Tuzak	Kayıtta	Soru ve doğru cevap
4. Aynı kelime, farklı anlam	*"The bank? No, we sat on the bank of the river."*	Seçenekte geçen kelimeyi duymak, o seçeneğin doğru olduğunu göstermez.

4.3 Söylenen ve kastedilen

İnsanlar günlük konuşmada çoğu zaman ne demek istediklerini doğrudan söylemez. Bir daveti reddederken "Hayır" yerine "Çok isterdim ama…" der, bir öneriye karşı çıkarken "Hmm, bilmiyorum…" der. B2 düzeyinden itibaren sınav bu dolaylı anlamları da sorar (*What does the woman mean? · What does the man imply?*).

Duyduğunuz	Genellikle kastedilen
I'd love to, but… · I wish I could… · Maybe another time.	Kibar bir ret
Hmm, I'm not sure about that. · That might be a bit… · I see what you mean, but…	Katılmıyor ya da şüpheli
Don't you think we should…? · Wouldn't it be better to…?	Bir öneri ya da kibar bir eleştiri
You can say that again. · Tell me about it.	Kesinlikle katılıyor
I wouldn't do that if I were you. · I'd think twice about…	Uyarı
It's not exactly cheap. · He's not the most patient person.	Olumsuz bir yargıyı yumuşatma: pahalı; sabırsız

TONLAMAYA DİKKAT Aynı kelimeler farklı tonlamayla zıt anlamlar taşıyabilir. Yükselen ve coşkulu bir *"Great!"* sevinç bildirir; düz, alçak ve yavaş bir *"Great."* ise hayal kırıklığı ya da alaydır. Kayıtta konuşmacının sesindeki duyguya, duraksamalara ve iç çekmelere de kulak verin.

Alıştırma 4.1 · Ne demek istiyor?

Altı kısa konuşma dinleyeceksiniz. Her birinde ikinci konuşmacının ne demek istediğini seçin.

Ses: **Kayıt 12** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

1. A. She has not decided yet.
   B. She will not come to the party.
   C. She will come to the party.
2. A. He thinks the restaurant is expensive.
   B. He has never been to the restaurant.
   C. He thinks the restaurant is cheap.
3. A. She has doubts about the plan.
   B. She wants to change the date.
   C. She agrees that the plan is good.

etepbyetep.com Prof. Dr. Tahir GÖNÜLAL

4. A. He did not hear what she said.
   B. He strongly agrees that the traffic is bad.
   C. He thinks she is exaggerating.
5. A. She is pleased with the result.
   B. She did not expect any result.
   C. She is disappointed with the result.
6. A. He recommends buying the car.
   B. He wants to buy the car himself.
   C. He is warning her not to buy the car.

4.4 Sınav biçiminde konuşmalar

Aşağıdaki kayıtlar sınavın birinci ve dördüncü bölümlerinin biçiminde. Her kayıttan önce soruları 30 saniyede okuyun, kaydı durdurmadan bir kez dinleyin ve cevaplarınızı dinlerken işaretleyin.

Alıştırma 4.2 · İki bölümlük konuşma

Bir turist, bisiklet kiralama dükkanını arıyor. **Birinci bölüm:**

> Ses: **Kayıt 13** · Birinci ve ikinci bölüm aynı kayıtta · Dinleme metni Ek 1'de

1. *How many bikes does the man want to rent?*
   A. three
   B. two
   C. four
2. *Why does the assistant recommend electric bikes?*
   A. They are cheaper.
   B. The route has steep hills.
   C. The other bikes are all rented.
3. *How much will the man pay per bike for one day?*
   A. $25
   B. $35
   C. $45

İkinci bölüm:

4. *What problem does the man mention?*
   A. His daughter is too short for an adult bike.
   B. He has forgotten his credit card.
   C. His family cannot ride electric bikes.
5. *When will they collect the bikes?*
   A. at 8:00
   B. at 8:30
   C. at 9:00
6. *What does the man need to bring?*

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

A. some form of identification
B. helmets for everyone
C. a printed booking confirmation

Alıştırma 4.3 · Bir planı tartışan iki kişi

İki iş arkadaşı, emekli olan bir meslektaşları için veda etkinliği planlıyor.

> Ses: **Kayıt 14** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

1. *Why does Rachel reject the idea of a restaurant dinner?*
   A. Several colleagues cannot come in the evening.
   B. It would be too expensive.
   C. Graham would not enjoy a formal event.
2. *What do they decide to organize?*
   A. a dinner at Graham's favorite restaurant
   B. a picnic lunch in a park
   C. a party in the office
3. *What is Tom's concern about the weather?*
   A. It will be too hot at lunchtime.
   B. The park closes in bad weather.
   C. There may be rain that day.
4. *What will Rachel do?*
   A. collect money for the present
   B. contact Graham's family
   C. book a room in the office
5. *What present have they chosen?*
   A. a photo album
   B. a cooking course
   C. a garden tool set

Alıştırma 4.4 · Bir sorunu tartışan iki kişi

İki öğrenci, ortak bir projede yaşadıkları sorunu konuşuyor.

> Ses: **Kayıt 15** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

1. *What is the main problem with the group project?*
   A. One member is not doing his share of the work.
   B. The deadline has been moved earlier.
   C. The topic is too difficult.
2. *How does Leyla feel about talking to the professor?*
   A. She has already done it.
   B. She thinks it is too early to do that.
   C. She thinks it is the best first step.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

3. *What does Jonas suggest about the survey?*
   A. They should cancel it.
   B. Daniel should be given that task.
   C. They should do it themselves.
4. *What does Leyla imply about Daniel?*
   A. He may have a problem they don't know about.
   B. He is not good at statistics.
   C. He wants to leave the group.
5. *What will they do next?*
   A. divide Daniel's work between them
   B. email the professor
   C. meet Daniel for coffee

4.5 Dinledikten sonra: Hata günlüğü

Her alıştırmadan sonra yanlış yaptığınız soruları aşağıdaki gibi bir tabloya kaydedin. İki-üç alıştırmadan sonra, sizi en çok hangi tuzağın yakaladığını göreceksiniz.

Soru	Seçtiğim	Doğrusu	Neden kaçırdım? (reddedilen seçenek, yanlış kişi, zaman, kelime, ses, ima…)

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

BÖLÜM 5

Konuşmacı Eşleştirme

*Sınavın ikinci bölümünde dört kişinin bir konu hakkındaki görüşlerini dinler ve altı ifadeden dördünü konuşmacılarla eşleştirirsiniz. Bu bölümde zorluk, her konuşmacının birden fazla şeyden söz etmesidir. Doğru ifade, konuşmacının değindiği şeylerden biri değil, onun **asıl görüşüdür**.*

5.1 Konuşmacının asıl görüşü nerede?

Konuşmacılar görüşlerini çoğu zaman bir dönüşle ortaya koyar: Önce başkalarının ne düşündüğünü, kendi eski fikirlerini ya da konunun bir yönünü anlatır, sonra *but, actually, for me, what really matters is* gibi bir ifadeyle asıl görüşlerine geçer. Çeldirici ifadeler genellikle dönüşten önceki kısma uyar.

Bu ifadelerden sonra…	…genellikle şu gelir
A lot of people say… · You often hear that… · My parents think…	Başkalarının görüşü; konuşmacı katılmayabilir.
I used to think… · At first I… · When I was younger…	Konuşmacının eski görüşü; şimdiki görüşü farklıdır.
But for me… · Actually… · The thing is… · What really matters is… · Personally…	Konuşmacının asıl görüşü.
I suppose… · I can see why… · Fair enough, but…	Karşı görüşe kısmen hak verme; ardından genellikle bir "ama" gelir.

STRATEJİ Bekleme süresinde altı ifadeyi okuyun ve her birini iki-üç kelimelik bir anahtar fikre indirin (ör. *"changed my mind"*, *"cost is the main problem"*). Her konuşmacıyı dinlerken önce "Bu kişi neyi savunuyor?" sorusunun cevabını bulun, ardından listede ona uyan ifadeyi arayın. Emin olmadığınız konuşmacıyı boş bırakıp devam edin; sonraki konuşmacılar seçenekleri daraltır.

Alıştırma 5.1 · Aynı anlam, farklı kelimeler

Sınavdaki ifadeler, konuşmacıların kullandığı kelimelerle neredeyse hiç yazılmaz. Her konuşmacı cümlesini (1–6) aynı anlama gelen ifadeyle (A–F) eşleştirin.

1. *"Honestly, I didn't see the point of it at first, but now I'm completely sold."*
2. *"It's not the money, it's the hours. I just don't have the time."*

3. *"My kids were the ones who talked me into it."*
4. *"I'd tell anyone thinking about it to go for it."*
5. *"It sounds easy, but believe me, it's a lot harder than it looks."*
6. *"Nobody I know does it, so I didn't really have anyone to ask."*

A. The difficulty was underestimated.
B. A lack of free time is the main obstacle.
C. Family members persuaded this speaker.
D. This speaker's opinion changed over time.
E. There was no one to get advice from.
F. This speaker would recommend the experience.

5.2 Eşleştirme alıştırmaları

Her kayıtta dört konuşmacı bir konuyu anlatıyor. Soruları okumak için 30 saniyeniz var. Her konuşmacı için A–F ifadelerinden birini seçin; iki ifade fazladır.

Alıştırma 5.2 · Yetişkin yaşta enstrüman öğrenmek

Ses: **Kayıt 16** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

A. This speaker found an unexpected benefit in learning with others.
B. This speaker regrets spending money on expensive equipment.
C. This speaker learned that short, regular practice works best.
D. This speaker was motivated by a childhood experience.
E. This speaker believes adults learn faster than children.
F. This speaker started because of a recommendation from a professional.

1. Speaker 1 .....
2. Speaker 2 .....
3. Speaker 3 .....
4. Speaker 4 .....

etepbyetep.com Deniz Gönülal

Alıştırma 5.3 · Restoranlarda bahşiş

Ses: **Kayıt 17** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

A. Tipping should be replaced by fair wages.
B. A tip should depend on the quality of the service.
C. Customers are often confused about how much to give.
D. Tipping can create pressure that has nothing to do with gratitude.
E. Tips make up most of a waiter's income.
F. This speaker's view changed after working in the industry.

1. Speaker 1 .....
2. Speaker 2 .....
3. Speaker 3 .....
4. Speaker 4 .....

Alıştırma 5.4 · Küçük bir şehre taşınmak

Ses: **Kayıt 18** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

A. The move was mainly for financial reasons.
B. Making friends took longer than expected.
C. This speaker plans to return to the city.
D. Working remotely made the move possible.
E. This speaker misses the variety of city life.
F. The children's needs were the deciding factor.

1. Speaker 1 .....
2. Speaker 2 .....
3. Speaker 3 .....
4. Speaker 4 .....

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

BÖLÜM 6

Röportajlar ve Konuşmacının Tutumu

Sınavın üçüncü bölümünde bir röportaj ya da radyo programı dinlersiniz. Sorular yalnızca ne söylendiğini değil, konuşmacının bir konuda ne düşündüğünü, neyi neden söylediğini ve konuya nasıl yaklaştığını da sorar. Bu bölüm, röportajların yapısını izlemeyi ve konuşmacının tutumunu sesinden ve kelimelerinden okumayı çalıştırıyor.

6.1 Sunucunun soruları sizin yol haritanız

Röportajlarda sunucunun her sorusu yeni bir konuyu açar ve sınav soruları da çoğunlukla bu sırayı izler. Bu yüzden sunucunun sorularını birer başlık gibi kullanın:

- Bekleme süresinde sınav sorularını okurken her birinin röportajda hangi soruya cevap olabileceğini tahmin edin (*"How did you get started?", "What's the hardest part?", "What would you tell young people?"*).
- Dinlerken sunucu yeni bir soru sorduğunda, sıradaki sınav sorusuna geçme zamanının geldiğini bilin. Bir soruyu kaçırdıysanız, sunucunun bir sonraki sorusu size kaldığınız yeri gösterir.
- Sunucunun kendi yorumlarına dikkat edin: *"So you're saying…", "That must have been…"* Konuk bu yorumu düzeltirse (*"Well, not exactly…"*), doğru cevap düzeltmededir.

6.2 Tutum soruları

Tutum soruları (*How does the speaker feel about…? · What is her attitude towards…?*) genellikle seçeneklerde tek bir sıfat ya da kısa bir yargı verir. Bu sıfatların anlamlarını ve aralarındaki ince farkları bilmek gerekir.

Sıfat	Türkçesi	Kayıtta nasıl duyulur?
enthusiastic	hevesli, coşkulu	*I absolutely love… · It's been amazing.* Canlı, yükselen ses
skeptical	kuşkucu, şüpheci	*I'm not convinced… · We'll see. · I'll believe it when I see it.*
cautious	temkinli, ihtiyatlı	*It's promising, but it's early days. · We need to be careful.*
critical	eleştirel	*The problem with… · It simply doesn't work.*
ambivalent	kararsız, iki yönlü duygular içinde	*Part of me thinks…, but another part… · I have mixed feelings.*

Sıfat	Türkçesi	Kayıtta nasıl duyulur?
indifferent	ilgisiz, umursamaz	*I don't really mind either way.* · *It doesn't make much difference to me.*
optimistic	iyimser	*I'm sure things will improve.* · *I'm hopeful that…*
concerned	kaygılı, endişeli	*What worries me is…* · *I'm a bit uneasy about…*
regretful	pişman	*I wish I'd…* · *Looking back, I should have…*
defensive	kendini savunan	*That's not fair.* · *People don't understand that…*

DİKKAT Tutum sorularında konuşmacının ne **anlattığına** değil, anlattığı şeye nasıl **baktığına** odaklanın. Zor bir deneyimi anlatan bir konuşmacı, o deneyime gülerek ve iyimser bir dille bakabilir. Böyle bir durumda doğru cevap *"negative"* değil, *"positive"* ya da *"amused"* olabilir.

Alıştırma 6.1 · Sesinden tanıyın

Altı kısa kayıt dinleyeceksiniz. Her konuşmacının tutumunu en iyi tanımlayan sıfatı seçin.

Ses: **Kayıt 19** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

1. A. indifferent
   B. skeptical
   C. enthusiastic
2. A. critical
   B. optimistic
   C. ambivalent
3. A. defensive
   B. enthusiastic
   C. concerned
4. A. cautious
   B. regretful
   C. enthusiastic
5. A. regretful
   B. optimistic
   C. indifferent
6. A. ambivalent
   B. skeptical
   C. indifferent

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

6.3 Röportaj alıştırmaları

Her kayıttan önce soruları 30 saniyede okuyun. Her soru için sunucunun hangi soruyu sorabileceğini tahmin edin.

Alıştırma 6.2 · Bir dağ kurtarma gönüllüsüyle röportaj

Ses: **Kayıt 20** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

1. *How did Owen become a mountain rescue volunteer?*
   A. He was trained in the army.
   B. He was once helped by a rescue team himself.
   C. His father was a team leader.

2. *According to Owen, what is the most common cause of rescues?*
   A. sudden changes in the weather
   B. falls from dangerous climbs
   C. walkers who are not properly prepared

3. *How does Owen feel about people relying on their phones?*
   A. concerned
   B. enthusiastic
   C. indifferent

4. *What does Owen say is the hardest part of the job?*
   A. carrying heavy equipment
   B. waiting for news after a rescue
   C. working through the night

5. *What is Owen's main advice to listeners?*
   A. Never walk in the mountains alone.
   B. Always take a paper map instead of a phone.
   C. Tell someone your route before setting off.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Alıştırma 6.3 · Radyo programı: Gıda israfı

Ses: **Kayıt 21** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

1. *What does Priya's app do?*
   A. It sells unsold food from shops and cafés at a lower price.
   B. It helps families plan their weekly shopping.
   C. It donates leftover food to charities.

2. *Why did Priya start the business?*
   A. A supermarket asked her to develop it.
   B. She saw how much food was thrown away where she worked.
   C. She wanted to help students with little money.

3. *What surprised Priya about the app's users?*
   A. They rarely used it more than once.
   B. Many were attracted by the surprise element.
   C. Most of them were students.

4. *How does Priya respond to the host's criticism?*
   A. She becomes angry and changes the subject.
   B. She agrees that the app does not reduce waste.

C. She accepts part of it but argues the app still helps.

5. *What is Priya's attitude towards the future of food waste?*

A. cautiously optimistic
B. indifferent
C. completely pessimistic

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

BÖLÜM 7

Uzun Kayıtlar ve Not Alma

Sınavın son bölümü C1 düzeyindedir: Bir ders, uzun bir röportaj ya da bir podcast iki parça halinde çalınır ve her parçadan sonra beş soru gelir. Kayıt uzun, konu akademik ve dikkatinizi dağıtacak çok ayrıntı vardır. Bu bölüm, uzun bir konuşmanın planını izlemeyi ve işe yarayan notlar almayı çalıştırıyor.

7.1 Konuşmanın haritasını izleyin

İyi bir konuşmacı dinleyicisine yol gösterir: Ne anlatacağını duyurur, bir konudan diğerine geçtiğini söyler, önemli noktaları vurgular ve sonunda özetler. Bu ifadelere yön göstericiler (*signposts*) denir. Bir sınıf araştırmasında, konuşmanın genel planını gösteren bu tür ifadelerin (*macro-markers*), dinleyicilerin dersi hatırlamasına cümle düzeyindeki küçük bağlaçlardan (*well, so, now*) çok daha fazla katkı yaptığı bulunmuştur (Chaudron ve Richards, 1986).

İşlev	Yön göstericiler
Konuyu ve planı duyurma	*Today I'd like to look at… · I'm going to talk about three things… · First…, then…, and finally…*
Yeni noktaya geçiş	*Let's move on to… · Turning now to… · The second reason is… · Another thing to consider is…*
Önemli noktayı vurgulama	*What I want to stress is… · The key point here is… · This is crucial… · Remember that…*
Örnek verme	*Take, for example… · A good illustration of this is… · Think about…*
Konudan sapma ve dönme	*By the way… · As an aside… · But I digress. · Anyway, back to…*
Karşı görüş	*Now, you might argue that… · Critics have pointed out… · Admittedly…*
Özetleme ve sonuç	*So, to sum up… · What this all means is… · The bottom line is…*

SINAVDA Konudan sapma (*by the way, as an aside*) ifadesinden sonra gelen bilgi çoğu zaman ilginç ama sorulmayan bir ayrıntıdır; vurgulama (*the key point is*) ifadesinden sonra gelen bilgi ise büyük olasılıkla sorulur. Amaç soruları (*Why does the speaker mention…?*) için de yön göstericiler anahtardır: Bir bilgi *"Take, for example"* ile geliyorsa, konuşmacı onu bir şeyi örneklemek için anlatıyordur.

Alıştırma 7.1 · Sırada ne var?

Altı kısa ders bölümü dinleyeceksiniz. Her biri bir yön göstericiyle bitiyor. Konuşmacının hemen ardından ne yapacağını seçin.

Ses: **Kayıt 22** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

1. A. summarize the lecture
   B. introduce a new topic
   C. give an example
2. A. give a definition
   B. present an opposing view
   C. repeat the first point
3. A. return to the main topic
   B. ask the audience a question
   C. tell a personal story
4. A. emphasize the most important idea
   B. give a second example
   C. end the lecture
5. A. explain the first cause
   B. explain a second cause
   C. disagree with a researcher
6. A. summarize the main ideas
   B. introduce the topic of the lecture
   C. give a statistic

7.2 Sınavda not almak: Ne zaman, ne kadar?

e-TEP'te size müsvedde kağıdı verilir ve dinleme sırasında not alabilirsiniz. Ama not almanın sınav puanına etkisi konusunda araştırmaların sonuçları karışıktır. Örneğin TOEFL dinleme bölümünde yapılan bir çalışmada not almanın puanlar üzerinde genel olarak belirgin bir etkisi bulunmamıştır (Carrell, Dunkel ve Mollaun, 2004). Bunun bir nedeni, her şeyi yazmaya çalışan adayın yazarken dinlemeyi kaçırmasıdır.

e-TEP'te sorular kayıt çalarken ekranda durur ve cevabı duyduğunuz anda işaretleyebilirsiniz. Bu yüzden notu, soruların yerine geçecek bir özet olarak değil, şu üç amaçla kullanın:

- **Rakamlar, isimler ve tarihler:** Hesaplama ya da karşılaştırma gerektirebilecek bilgileri hemen yazın.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

- **Kararsız kaldığınız sorular:** Bir soruda iki seçenek arasında kaldıysanız, ilgili anahtar kelimeyi yazıp devam edin; kontrol süresinde dönün.
- **Konuşmanın planı:** Uzun kayıtlarda her yeni noktayı bir-iki kelimeyle yazın. Ana fikir ve amaç soruları için bu plan yeterlidir.

Sınav dışında, özellikle hazırlık döneminde ise not alma güçlü bir öğrenme aracıdır: Notlarınızdan özet çıkarmak, dinlediğinizi gerçekten anlayıp anlamadığınızı gösterir.

Simge	Anlamı	Kısaltma	Anlamı
↑ / ↓	artış / azalış (*increase, decrease*)	e.g.	örneğin
→	yol açar, sonuçlanır (*leads to*)	b/c	çünkü (*because*)
←	nedeni (*caused by*)	w/ · w/o	ile · olmadan
= / ≠	aynıdır / farklıdır	ppl	insanlar (*people*)
+ / −	avantaj / dezavantaj	gov · res.	hükümet · araştırma
~	yaklaşık (*about*)	imp.	önemli (*important*)
!	önemli, vurgulandı	vs	karşısında, -e karşı
?	emin değilim, sonra kontrol et	c. · 19c	yaklaşık (tarih) · 19. yüzyıl

ÖRNEK Kayıtta: *"Since the 1990s, the number of people working from home has roughly tripled, mainly because of faster internet connections."*
Not: **1990s → WFH ↑ ×3 ← fast internet**

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Alıştırma 7.2 · Notları tamamlayın

Bir psikoloji dersinden bir bölüm dinleyeceksiniz. Dinlerken aşağıdaki notları tamamlayın. Her boşluğa bir-üç kelime ya da bir rakam yazın.

Ses: **Kayıt 23** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

Why we forget, and what to do about it

• Ebbinghaus: 1880s, studied his own memory w/ (1) _____ syllables
• Forgetting curve: most info lost in first (2) _____ ; then forgetting slows
• Solution 1: spacing → review at ↑ intervals; e.g. 1 day, 3 days, (3) _____
• Students prefer (4) _____ b/c it *feels* effective
• Solution 2: retrieval practice = (5) _____ yourself, not rereading
• Study: retrieval group remembered ~ (6) _____ % more after 1 week
• Key point: (7) _____ is a sign that learning is happening
• Next lecture: role of (8) _____ in memory

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

5. .....
6. .....
7. .....
8. .....

7.3 İki bölümlük uzun kayıt

Aşağıdaki kayıt, sınavın beşinci bölümünün biçiminde. Her bölümden önce soruları okumak için 45 saniyeniz var. Dinlerken konuşmanın planını not edin ve cevaplarınızı dinlerken işaretleyin.

Alıştırma 7.3 · Podcast: Dillerin sessiz ölümü (Birinci bölüm)

Ses: **Kayıt 24** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

1. *Why does Dr. Morales begin with the story of the last speaker?*
   A. to criticize the researchers who recorded him
   B. to show that some languages can be saved
   C. to make the idea of language loss more personal
2. *What does Dr. Morales say about the claim that a language dies every two weeks?*
   A. It greatly exaggerates the problem.
   B. It is a rough estimate that is difficult to confirm.
   C. It has been proven by recent research.
3. *According to Dr. Morales, what usually happens first when a language is in danger?*
   A. Parents stop passing it on to their children.
   B. Older speakers stop using it.
   C. The government bans it in schools.
4. *Why do parents often make this choice?*
   A. Their children refuse to learn it.
   B. They have forgotten the language themselves.
   C. They believe another language will give their children better opportunities.
5. *What point does Dr. Morales make with the comparison to a library?*
   A. Most endangered languages have never been written down.
   B. A language contains knowledge that may exist nowhere else.
   C. Languages should be preserved in written form.

Alıştırma 7.4 · Podcast: Dillerin sessiz ölümü (İkinci bölüm)

Ses: **Kayıt 25** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

6. *Why does Dr. Morales mention Hebrew?*
   A. to show that revival is easy with government support
   B. as an unusual case of a language brought back into daily use
   C. as an example of a language that is now in danger
7. *What is a "language nest"?*

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

A. an online dictionary of endangered words
B. a university course for adult learners
C. a preschool where young children are surrounded by the language

8. *What does Dr. Morales say about technology?*

A. It can help, but it cannot replace speakers using the language.
B. It is the main reason languages are disappearing.
C. It has little to offer endangered languages.

9. *How does Dr. Morales feel about the future of endangered languages?*

A. completely confident
B. very pessimistic
C. realistic but hopeful

10. *What is the main message of the podcast?*

A. Language loss is serious, but communities can reverse it if they act early.
B. Governments should make minority languages official.
C. Most endangered languages can no longer be saved.

Alıştırma 7.5 • Notlarınızdan özet

Kayıt 24 ve 25 için aldığınız notları kullanarak podcast'in özetini 80–100 kelimeyle İngilizce yazın. Bu, aynı zamanda yazma bölümünün birinci görevi için iyi bir alıştırmadır.

etepbyeten.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

BÖLÜM 8

Sınav Dışında Dinlemek

Dinleme becerisi, en çok dinleyerek gelişir. Ama her dinleme aynı ölçüde işe yaramaz: Anlamadığınız bir kaydı saatlerce arka planda çalmak, kulağınızı pek eğitmez. Bu bölüm, sınav hazırlığınıza düzenli, keyifli ve gerçekten işe yarayan bir dinleme programını nasıl ekleyeceğinizi anlatıyor.

8.1 Kapsamlı dinleme

Modül 2'de kapsamlı okumayı görmüştük. Aynı ilke dinleme için de geçerlidir: Seviyenize uygun, ilginizi çeken kayıtları bol miktarda ve keyif için dinlemek. Buna kapsamlı dinleme (*extensive listening*) denir. Renandya ve Farrell (2011), sınıflarda dinlemenin çoğu zaman "öğretilmediğini, yalnızca test edildiğini" belirtir: Öğrenci bir kaydı dinler, soruları cevaplar ve geçer. Oysa çözümleme becerisinin otomatikleşmesi için binlerce saatlik anlaşılır dinlemeye ihtiyaç vardır ve bu ancak sınıf dışında mümkündür.

Kapsamlı dinleme için seçtiğiniz kayıt **kolay** olmalıdır. Bir kaydı ilk dinleyişte büyük ölçüde (yaklaşık yüzde 80–90'ını) anlıyorsanız, seviyeniz için uygundur. Daha azını anlıyorsanız, kayıt kapsamlı dinleme için değil, bu modüldeki gibi yoğun çalışma için uygundur.

8.2 Dar dinleme: Bir konuda derinleşmek

Krashen'in (1996) önerdiği dar dinleme (*narrow listening*), aynı konuda ya da aynı konuşmacının birçok kaydını art arda dinlemektir. Konu ve kelimeler tekrar ettikçe anlamanız artar ve her yeni kayıt bir öncekinden daha kolay gelir. Örneğin bir hafta boyunca yalnızca uzay araştırmalarıyla ilgili kısa videolar izlerseniz, haftanın sonunda o alanın kelimelerini kulağınız otomatik olarak tanımaya başlar.

> **DENEYİN** e-TEP'te sık geçen bir konu seçin (sağlık, çevre, eğitim, teknoloji, iş hayatı). Bir hafta boyunca her gün o konuda 5–10 dakikalık bir kayıt dinleyin. Her kayıttan sonra yeni duyduğunuz üç ifadeyi not edin. Haftanın son günü ilk kaydı yeniden dinleyin ve farkı görün.

8.3 Altyazı: Yardımcı mı, engel mi?

Adayların en sık sorduğu sorulardan biri dizi ve filmlerde altyazı kullanıp kullanmamaktır. Araştırmalar burada net bir ayrım yapıyor: **İngilizce altyazı** (kayıtla aynı dilde altyazı), dinlediğini anlamayı ve kelime öğrenmeyi belirgin biçimde destekliyor (Montero Perez, Van Den Noortgate ve Desmet, 2013).

Gözünüz kelimeyi görürken kulağınız onun sesli biçimini duyar ve bu, 3.4'te anlatılan metinle birlikte dinlemenin bir türüdür. **Türkçe altyazı** ise anlamı hazır verdiği için kulağınızın çalışmasına gerek bırakmaz; dikkatiniz okumaya kayar.

Seviyeniz	Önerilen yol
B1 ve altı	İngilizce altyazıyla izleyin. Çok zorlanırsanız önce Türkçe altyazıyla bir kez izleyip aynı bölümü İngilizce altyazıyla tekrar izleyin.
B1–B2	İngilizce altyazıyla izleyin. Sevdiğiniz sahneleri altyazısız tekrar izleyin.
B2 ve üstü	Önce altyazısız izleyin; anlamadığınız sahnelerde İngilizce altyazıyı açın.

8.4 Ne dinlemeli?

Kaynak türü	Neden yararlı?	Seviye
Öğrenciler için hazırlanmış podcast'ler	BBC Learning English'in *6 Minute English* programı ya da VOA Learning English gibi kaynaklar, kısa, yavaşlatılmamış ama anlaşılır kayıtlar sunar ve çoğunun metni de vardır.	A2–B2
Kısa eğitici videolar	TED-Ed gibi kanallar 4–6 dakikalık, iyi yapılandırılmış ve görselle desteklenmiş anlatımlar sunar. Bölüm 7'deki ders kayıtlarına çok benzerler.	B1–C1
Konuşmalar ve sunumlar	TED konuşmaları ve üniversitelerin açık dersleri, sınavın beşinci bölümündeki uzun kayıtlar için ideal hazırlıktır. Çoğunun İngilizce altyazısı ve metni vardır.	B2–C1
Genel izleyici için podcast'ler	Bilim, tarih, iş dünyası ya da spor: İlgi alanınızdaki bir podcast'i düzenli dinlemek, motivasyonu en kolay korunan yoldur.	B2–C1
Diziler	Günlük konuşma dilini, hızlı konuşmayı ve farklı aksanları öğrenmek için uygundur. Bir diziyi baştan sona izlemek, aynı karakterlerin sesine alıştığınız için dar dinlemenin bir türüdür.	B1–C1

AKSANLAR e-TEP'in kayıtlarında Amerikan İngilizcesi daha yaygındır, ama İngiliz, Kanada ve başka aksanlar da duyabilirsiniz. Dinleme programınıza her hafta en az bir farklı aksan ekleyin. Bu modüldeki kayıtlarda da Amerikan ve İngiliz İngilizcesi bir arada kullanıldı.

8.5 Hız ayarı: Akıllıca kullanın

Çoğu oynatıcı kaydı yavaşlatma imkanı verir. Yavaşlatma, zor bir kaydı ilk kez çözümlerken ya da gölgeleme yaparken işe yarar; ama sınavda kayıtlar doğal hızda çalar. Bu yüzden yavaşlatılmış dinlemeyi bir ara adım olarak kullanın: önce 0,75 hızda metinle, sonra normal hızda metinsiz. Hazırlığın son haftalarında ise yalnızca normal hızda, hatta zaman zaman 1,1–1,2 hızda dinleyin; sınavdaki kayıtlar size daha yavaş gelecektir.

Alıştırma 8.1 · Dinleme günlüğü

Sonraki altı hafta boyunca dinlediklerinizi kaydedin. Hedefiniz, haftada en az üç saat dinlemek.

Hafta	Ne dinlediniz?	Süre	Ne kadar anladınız? (%)	Yeni ifadeler
1				
2				
3				
4				
5				
6				

Alıştırma 8.2 · Dinledikten sonra

Her hafta dinlediğiniz kayıtlardan birini seçin ve aşağıdaki soruları İngilizce cevaplayın. Bu soruları sesli olarak, kendinizi kaydederek cevaplarsanız, aynı zamanda konuşma bölümü için de çalışmış olursunuz.

1. What was the recording about? Summarize it in three sentences.
2. What was the speaker's opinion or main message? Did you agree?
3. Write down three words or phrases you heard and the sentences they appeared in.
4. Which part was the most difficult to understand, and why (speed, accent, vocabulary, topic)?

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÜNDAL

BÖLÜM 9

Tam Uygulama Testi

Bu test, e-TEP dinleme bölümünün biçiminde hazırlandı: beş bölüm, 30 soru, yaklaşık 33 dakika. Kayıtlar sınavdaki gibi yönergeyle başlar, soruları okumanız için süre bırakır, konuşmayı bir kez çalar ve sonunda kontrol süresi verir. Testi tek oturumda, kayıtları durdurmadan çözün.

SINAV KOŞULLARI Yedi kaydı sırayla, aralarında ara vermeden dinleyin. Müsvedde kağıdı kullanabilirsiniz. Bir kaydın kontrol süresi bittikten sonra o kaydın sorularına geri dönmeyin; sınavda bu mümkün değildir.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Section 1 · Günlük konuşma (Sorular 1–6)

Alıştırma 9.1 · Test Section 1

Bir kadın, bir nakliye şirketini arıyor. **Part 1**

Ses: **Kayıt 26** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

1. *On which day will the move take place?*
   A. Thursday
   B. Friday
   C. Saturday

2. *Why does the agent recommend the large van?*
   A. The medium van is not available.
   B. The new apartment is far away.
   C. The woman owns a piano.

3. *How much will the woman pay in total?*
   A. $480
   B. $600
   C. $720

Part 2

Ses: **Kayıt 27** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

4. *What time will the movers arrive?*
   A. 7:30
   B. 9:00
   C. 10:00

5. *What does the woman need to do before the move?*
   A. get a parking permit
   B. take the legs off the piano
   C. pack her books into boxes

6. *How will the woman pay?*
   A. by bank transfer after the move
   B. a deposit by card now and the rest later
   C. all in cash on the day

Section 2 · Konuşmacı eşleştirme (Sorular 7–10)

Alıştırma 9.2 · Test Section 2

Dört kişi, bir ay boyunca sosyal medyayı bırakma deneyimlerini anlatıyor. Her konuşmacı için A–F ifadelerinden birini seçin; iki ifade fazladır.

Ses: **Kayıt 28** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

A. This speaker noticed an improvement in sleep.
B. This speaker felt left out of friends' plans.
C. This speaker found the challenge harder than expected.
D. This speaker has decided not to go back.
E. This speaker used the free time to learn something new.
F. This speaker was persuaded to try it by a relative.

7. Speaker 1 .....
8. Speaker 2 .....
9. Speaker 3 .....
10. Speaker 4 .....

Section 3 · Röportaj (Sorular 11–15)

Alıştırma 9.3 · Test Section 3

Bir radyo programında, filmler için ses efekti üreten bir sanatçıyla röportaj yapılıyor.

Ses: **Kayıt 29** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

11. *What does a Foley artist do?*

A. records actors' voices in a studio
B. recreates everyday sounds for films after filming
C. composes music for films

12. *Why are most sounds not recorded during filming?*
A. Actors find the microphones distracting.
B. The microphones on set focus on the actors' voices.
C. It is too expensive to record on set.

13. *What does Marta use to create the sound of walking in snow?*
A. a leather bag full of cornstarch
B. real snow from a freezer
C. a bag of rice

14. *What is Marta's opinion of digital sound libraries?*
A. They will soon replace Foley artists.
B. They are too expensive for most films.
C. They are useful, but the sounds often lack life.

15. *What advice does Marta give to young people interested in the job?*
A. Pay close attention to the sounds around them.
B. Buy professional recording equipment.
C. Study music at university.

Section 4 · Bir sorunu tartışan iki kişi (Sorular 16–20)

Alıştırma 9.4 · Test Section 4

İki ev arkadaşı, gelen elektrik faturasını konuşuyor.

Ses: **Kayıt 30** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

16. *What surprised Mina about the bill?*
A. It arrived late.
B. It was addressed to the landlord.
C. It was almost twice the usual amount.

17. *What does Mina think is the main reason for the increase?*
A. The washing machine is old.
B. Jake's heater has been on all day.
C. The price of electricity has gone up.

18. *How does Jake react at first?*
A. He is defensive.
B. He is indifferent.
C. He is amused.

19. *Why is Jake's room so cold, according to Jake?*
A. The heating system is broken.
B. The room faces north.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

C. The window does not close properly.

20. *What do they agree to do?*

A. ask the landlord to repair the window and share the cost differently this month
B. split the bill equally as usual
C. stop using the heater completely

Section 5 · Uzun kayıt (Sorular 21–30)

Alıştırma 9.5 · Test Section 5

Bir çevre sağlığı dersinin iki bölümünü dinleyeceksiniz. **Part 1**

> Ses: **Kayıt 31** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

21. *Why does the lecturer begin by asking about the quietest place the students know?*

A. to show how rare real quiet has become
B. to find out where the students live
C. to introduce a research project

22. *What does the lecturer say about the decibel scale?*

A. It measures how annoying a sound is.
B. An increase of ten decibels sounds about twice as loud.
C. It is not used by health organizations.

23. *According to the lecture, below what level should road traffic noise be kept during the day?*

A. 45 decibels
B. 53 decibels
C. 70 decibels

24. *Why is noise at night particularly harmful?*

A. Traffic is louder at night.
B. People are more sensitive to sound when they are tired.
C. The body continues to react to sounds during sleep.

25. *What does the lecturer suggest about people who say they have got used to noise?*

A. They are less affected than other people.
B. Their bodies may still be affected.
C. They usually live in quieter areas.

Part 2

> Ses: **Kayıt 32** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

26. *What does the lecturer say about lowering speed limits?*

A. The reduction in noise is small but people notice it.
B. It is the most effective solution available.
C. It has no measurable effect on noise.

27. *Why does the lecturer mention trees along roads?*

A. to show that they block most traffic noise

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

B. to argue that cities should plant fewer trees
C. to illustrate that how people perceive noise also matters

28. *What is the "soundscape" approach?*
A. banning cars from city centers
B. designing places with pleasant sounds, not only removing unwanted ones
C. measuring noise levels in every street

29. *What is the lecturer's attitude towards the soundscape approach?*
A. indifferent
B. positive but aware of its limits
C. completely skeptical

30. *What is the main point of the lecture?*
A. Technology will soon solve the problem of urban noise.
B. Noise is mainly a problem of individual sensitivity.
C. Noise is a public health issue that needs a combination of solutions.

9.6 Testten sonra

Cevaplarınızı Cevap Anahtarı'ndan kontrol edin ve aşağıdaki tabloyu doldurun. Ardından bütün kayıtları Ek 1'deki metinlerle birlikte bir kez daha dinleyin ve kaçırdığınız her cevabın kayıtta nerede olduğunu bulun.

Bölüm	Doğru	Yanlışların nedeni (ses, kelime, tuzak, dikkat, süre...)	Tekrar edilecek bölüm
Section 1 · Günlük konuşma	/ 6		Bölüm 4
Section 2 · Eşleştirme	/ 4		Bölüm 5
Section 3 · Röportaj	/ 5		Bölüm 6
Section 4 · İki kişi	/ 5		Bölüm 4 ve 6
Section 5 · Uzun kayıt	/ 10		Bölüm 7
Toplam	**/ 30**		

- **Metinle dinlediğinizde her şeyi anlıyorsanız:** Sorununuz kelime bilgisinde değil, çözümlemede. Bölüm 2 ve 3'ü, özellikle dikte ve gölgelemeyi her gün sürdürün.
- **Metinle dinlediğinizde de anlamadığınız yerler varsa:** Bilmediğiniz kelimeleri not edin ve Modül 1'deki yöntemlerle çalışın.
- **Doğru yeri duyduğunuz halde yanlış seçeneği işaretlediyseniz:** Hangi tuzağa düştüğünüzü 4.2 ve 5.1'deki tablolarla belirleyin.
- **Doğru sayınız 24 ve üzerindeyse:** Dinleme bölümü için iyi bir noktadasınız. etepbyetep.com'daki deneme sınavlarıyla ve Bölüm 8'deki dinleme programıyla devam edin.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

EK 1

Dinleme Metinleri

Bu ekte modüldeki bütün ses kayıtlarının metinleri yer alıyor. Bir alıştırmayı bitirmeden bu sayfalara bakmayın. Cevaplarınızı kontrol ettikten sonra kaydı metinle birlikte yeniden dinleyin (bkz. 3.4); metinleri gölgeleme çalışmalarında da kullanabilirsiniz.

Ses kayıtları
etepbyetep.com/modul-ses
Kayıtlar modüldeki numaralarıyla (Kayıt 1–32) listelenmiştir. Köşeli parantez içindeki süreler, kayıttaki sessiz bekleme ve yazma sürelerini gösterir.

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Bölüm 1 · Tanı testi

Kayıt 1 · Alıştırma 1.1 A · Dikte

Narrator: Number one.

Speaker: I'd have called you if I'd known you were in town.

[12 saniye]

Narrator: Number two.

Speaker: What are you going to do with all of them?

[12 saniye]

Narrator: Number three.

Speaker: She told me she'd moved out of her old flat last month.

[12 saniye]

Narrator: Number four.

Speaker: Most of the people we asked didn't want to wait that long.

[12 saniye]

Narrator: Number five.

Speaker: It's not as expensive as it looks, but it's hard to find.

[12 saniye]

Narrator: Number six.

Speaker: You should've seen the look on his face when they announced the winner.

[12 saniye]

Kayıt 2 • Alıştırma 1.1 B • Günlük konuşma

Burak: Hey, Defne. So, are we still on for the hike on Saturday?

Defne: Well, that's the thing. Have you seen the forecast? They're saying heavy rain all day Saturday. The trail's gonna be a mud bath.

Burak: Oh no. Seriously? I was really looking forward to it. What about Sunday?

Defne: I can't do Sunday, my cousin's getting married. Um, how about something indoors? We could see that new film everyone's talking about.

Burak: Hmm, I'd rather do something active, to be honest. Oh, wait, what about that climbing center that opened near the stadium? Emre went last week and said it's great for beginners.

Defne: Ooh, I've always wanted to try that. Yeah, let's do it. What time does it open?

Burak: Nine thirty, I think. But the beginners' session starts at ten thirty, and you have to do that the first time.

Defne: OK, so let's meet at ten? Gives us time to fill in the forms and stuff.

Burak: Actually, I just checked, and you can do the forms online. So let's just meet at ten thirty, there. And look, I've got my dad's car this weekend, so I can pick you up on the way if you like.

Defne: That'd be great. Then I'll get the coffees afterwards. Deal?

Burak: Deal.

Kayıt 3 • Alıştırma 1.1 C • Radyo röportajı

Host: You're listening to City Matters. Now, if you need a drill to put up some shelves, what do you do? Buy one, probably. But my next guest thinks there's a better way. Nadia Brooks runs the "library of things" at Westfield Library. Nadia, welcome.

Nadia: Thanks for having me.

Host: So, a library of things. What is it, exactly?

Nadia: Well, it works just like a normal library, except instead of books, people borrow everyday items. So, tools, camping equipment, sewing machines, a projector, even a pasta maker. You use your library card, you take it home for a week, and you bring it back.

Host: And where did the idea come from?

Nadia: Honestly, from our visitors. People kept coming to the desk and asking, you know, "Do you know anywhere I could borrow a ladder?" or "Does anyone have a tent I could use for one weekend?" And after the fifth or sixth time, we thought, OK, maybe we should be the place that has it.

Host: So what do people borrow the most? I'd guess the drill.

Nadia: Everyone guesses the drill! It's popular, but actually the number one item, by quite a long way, is the carpet cleaner. Nobody wants to own one, but everybody needs one about twice a year.

Host: That makes sense. Now, I have to ask, do things come back broken? Or not come back at all?

etepbyerelp.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Nadia: Surprisingly rarely. Things come back late sometimes, sure. But, you know, books come back late too. It's not something I lose sleep over. We send a friendly reminder and that usually does it.

Host: It does sound a bit old-fashioned, in a nice way.

Nadia: It is, and I think that's part of the appeal. When my parents were young, if you needed a ladder, you just knocked on your neighbor's door. Nobody thought twice about it. We've kind of lost that.

Host: So, in a sentence, what's the point of it all?

Nadia: In a sentence? It's about not buying things you'll use twice. That's good for your wallet and good for the planet. And, honestly, people end up chatting at the desk about their projects, so it brings the neighborhood together a bit too.

Host: Nadia Brooks, thank you.

Bölüm 2 · Bağlantılı konuşma

Kayıt 4 · Alıştırma 2.1 · Kaç kelime?

Narrator: One.

Speaker: What do you want to do?

[7 saniye]

Narrator: Two.

Speaker: I'll get it for you.

[7 saniye]

Narrator: Three.

Speaker: Did you tell her about it?

[7 saniye]

Narrator: Four.

Speaker: We should have asked them first.

[7 saniye]

Narrator: Five.

Speaker: It's a bit of a problem, isn't it?

[7 saniye]

Narrator: Six.

Speaker: Most of them are on the second floor.

[7 saniye]

Narrator: Seven.

Speaker: I don't think he's going to make it.

[7 saniye]

Narrator: Eight.

Speaker: Where did you put the rest of the cake?

[7 saniye]

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Kayıt 5 · Alıştırma 2.2 · Zayıf biçimler

Narrator: One.

Speaker: I've been waiting for over an hour.

[5 saniye]

Narrator: Two.

Speaker: Most of the students live on campus.

[5 saniye]

Narrator: Three.

Speaker: She should have told us earlier.

[5 saniye]

Narrator: Four.

Speaker: Where are you going to stay?

[5 saniye]

Narrator: Five.

Speaker: We can leave as soon as the meeting ends.

[5 saniye]

Narrator: Six.

Speaker: Could you give her a call in the morning?

[5 saniye]

Narrator: Seven.

Speaker: There were a lot of people at the station.

[5 saniye]

Narrator: Eight.

Speaker: What do you think of the new manager?

[5 saniye]

Narrator: Nine.

Speaker: I'd like to book a table for two.

[5 saniye]

Narrator: Ten.

Speaker: They have never been to Canada before.

[5 saniye]

Kayıt 6 · Alıştırma 2.3 · Hangisini duydunuz?

Narrator: One.

Speaker: I can meet you on Friday.

[4 saniye]

Narrator: Two.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Speaker: The tickets cost fifty dollars.

[4 saniye]

Narrator: Three.

Speaker: He's worked here for years.

[4 saniye]

Narrator: Four.

Speaker: I'd like to travel by train.

[4 saniye]

Narrator: Five.

Speaker: We walked to the office.

[4 saniye]

Narrator: Six.

Speaker: I won't go without you.

[4 saniye]

Narrator: Seven.

Speaker: She can drive.

[4 saniye]

Narrator: Eight.

Speaker: The train leaves at six thirteen.

[4 saniye]

Narrator: Nine.

Speaker: They called us later.

[4 saniye]

Narrator: Ten.

Speaker: You should've asked.

[4 saniye]

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Kayıt 7 • Alıştırma 2.4 • Doğal konuşmada kısaltmalar

Ali: Hey, wanna come to the market with me?

Sam: I can't. I've gotta finish this report by five.

Ali: OK. Can I get you anything?

Sam: Um, could you grab some bread? And a bag of coffee, we're nearly out.

Ali: Sure. D'you want the usual kind?

Sam: Yeah. Oh, and if you see Jo, tell her I've got her keys.

Kayıt 8 • Alıştırma 2.5 • Tahmin et, dinle, tekrar et

Narrator: One.

Speaker: Can you pick it up at eight?

[4 saniye]

Narrator: Two.

Speaker: I asked him to send us an email.

[4 saniye]

Narrator: Three.

Speaker: We found out about it last night.

[4 saniye]

Narrator: Four.

Speaker: Put it on the table next to the window.

[4 saniye]

Narrator: Five.

Speaker: Did you get a chance to look at it?

[4 saniye]

Narrator: Six.

Speaker: It's one of the best things I've ever eaten.

[4 saniye]

Bölüm 3 · Dikte, dictogloss ve gölgeleme

Kayıt 9 · Alıştırma 3.1 · Kısmi dikte

Newsreader: A small town in Norway has found an unusual way to attract young people. Instead of building new apartments, the town council has decided to buy empty houses in the old center. The houses are sold for a very low price, as long as buyers agree to live in them for at least five years. So far, more than thirty families have moved in, most of them from big cities. "We thought nobody would want to live so far from everything," said the mayor. "But it turns out that a garden and a quiet street are worth a lot for many people." The council now plans to extend the scheme to two other villages next year.

Kayıt 10 · Alıştırma 3.2 · Dictogloss

Narrator: You will hear the text twice.

Presenter: Every autumn, millions of monarch butterflies fly from Canada and the United States to the mountains of central Mexico. The journey can be more than four thousand kilometers long. What makes it remarkable is that no single butterfly makes the round trip. The ones that return north in spring are the great-grandchildren of those that left. Scientists still don't fully understand how they find their way to the same forests every year.

[10 saniye]

Narrator: Now listen again.

etepbyotep.com Doç. Dr. Talip GÖNÜLAL

Presenter: Every autumn, millions of monarch butterflies fly from Canada and the United States to the mountains of central Mexico. The journey can be more than four thousand kilometers long. What makes it remarkable is that no single butterfly makes the round trip. The ones that return north in spring are the great-grandchildren of those that left. Scientists still don't fully understand how they find their way to the same forests every year.

Kayıt 11 • Alıştırma 3.3 • Gölgeleme

Student: Hi everyone, it's Maya from the student council. Just a quick reminder that the book swap is happening this Thursday, from twelve to three, in the main hall. Bring any books you've finished with, and take home as many as you like. It's completely free. Oh, and if you've got any old textbooks, please bring those too, because first-year students are always looking for them. See you there!

Bölüm 4 • Günlük konuşmalar

Kayıt 12 • Alıştırma 4.1 • Ne demek istiyor?

Narrator: One.

Man: We're having a few people over on Saturday. You should come!

Woman: Oh, I'd love to, but my sister's flying in that weekend. Maybe next time?

[4 saniye]

Narrator: Two.

Woman: Have you tried that new Italian place on the corner?

Man: Once. The food's good, but it's not exactly cheap, put it that way.

[4 saniye]

Narrator: Three.

Man: So I was thinking we could drive there and back in one day. Six hours each way.

Woman: Hmm. I mean, I see what you're saying, but that's a lot of driving for one day, isn't it?

[4 saniye]

Narrator: Four.

Woman: It took me an hour to get here this morning. The traffic in this city is just getting worse and worse.

Man: Ugh, tell me about it.

[4 saniye]

Narrator: Five.

Man: Did you get your exam results?

Woman: Yeah. Sixty-two. Great. Just... great.

[4 saniye]

Narrator: Six.

Woman: I'm thinking of buying my neighbor's old car. He's only asking two thousand.

etebbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Man: Two thousand? For that car? Honestly, I'd think twice if I were you. It's been in the garage more than on the road.

[4 saniye]

Kayıt 13 · Alıştırma 4.2 · İki bölümlük konuşma

Narrator: Part one.

Assistant: Good morning, Coastline Cycles, this is Jess speaking.

Customer: Hi, yes, I'd like to rent some bikes for Saturday, please. For the coast trail.

Assistant: Sure. How many will you need?

Customer: Well, there are four of us, but my son's bringing his own, so... three.

Assistant: Three, OK. Now, have you done the coast trail before?

Customer: No, first time.

Assistant: Then I'd really recommend our electric bikes. The views are amazing, but there are some pretty steep hills after the lighthouse, and a lot of people end up walking.

Customer: Ah. Right. And how much are they?

Assistant: The standard bikes are twenty-five dollars a day, and the electric ones are forty-five. But we've got a weekend offer at the moment, so it's ten dollars off the electric ones.

Customer: Oh, that's not bad at all. Let's go electric, then.

[5 saniye]

Narrator: Part two.

Customer: Oh, one thing, though. My daughter's twelve and she's quite small for her age. Will she be OK on an adult bike?

Assistant: Hmm, how tall is she, roughly?

Customer: About a meter forty?

Assistant: Then she'd be better on one of our junior e-bikes. Same price, don't worry. I'll put that down.

Customer: Great. And what time do you open?

Assistant: Eight o'clock. But Saturday mornings are really busy, so if you come at eight thirty you'll be waiting in line. I'd say nine, when the first rush is over.

Customer: Nine it is. Do I need to bring anything? Helmets?

Assistant: No, helmets are included. Just bring an ID card or a passport for the person who's paying. We don't need a printout of the booking or anything, your name's enough.

Customer: Perfect. Thanks, Jess.

Kayıt 14 · Alıştırma 4.3 · Bir planı tartışan iki kişi

Tom: So, Graham's last day is the twentieth. We really need to sort out his farewell party.

Rachel: I know, I know. What were you thinking?

Tom: Well, the obvious thing is a dinner somewhere nice. Maybe that steak place by the river?

etenbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Rachel: Hmm. I mean, the money's not really the problem. It's more... can you see Graham sitting through a three-course dinner in a suit? He'd hate every minute of it.

Tom: Ha, yeah, fair point. He's not exactly a suit-and-tie guy.

Rachel: What does he actually love? Being outdoors. Gardening, walking his dogs...

Tom: So... a picnic? In Riverside Park? We could do it at lunchtime, so everyone can come.

Rachel: Oh, I love that. That's so much more him.

Tom: The only thing is, it's late October. If it rains, we're stuck.

Rachel: There's that covered area next to the café, isn't there? We can book it as a backup.

Tom: OK, good. I'll call the park about that. Can you deal with the collection for the present?

Rachel: Sure, I'll send round an email today. Any ideas for the present? I was thinking some nice garden tools.

Tom: He's got a shed full of those, trust me. But you know what he said the other day? That now he's retiring, he finally wants to learn to cook properly.

Rachel: Oh! So, a cooking course?

Tom: Exactly. There's a good one at the community college.

Rachel: Perfect. Done.

Kayıt 15 · Alıştırma 4.4 · Bir sorunu tartışan iki kişi

Jonas: Leyla, have you heard anything from Daniel this week?

Leyla: Not a word. He didn't come to the meeting on Monday, and he still hasn't sent his part of the literature review.

Jonas: It's the third time now. Honestly, I think we should just go and talk to Professor Hale about it.

Leyla: Mm, I don't know. That feels a bit... much, at this point? We haven't even talked to him properly ourselves yet.

Jonas: I guess. But the presentation's in three weeks. We can't keep waiting.

Leyla: No, I agree. What if we gave him something smaller, something really clear, with a deadline?

Jonas: Like what?

Leyla: Well, nobody's started the survey yet.

Jonas: Oh, actually, that's a good idea. He's the only one of us who's done statistics. Let's give the survey to him, and we'll split the literature review.

Leyla: Yeah. And, you know, he was really keen at the start. Something's changed. Maybe there's something going on at home or whatever. We don't know.

Jonas: True. OK, so, how do we do this? Email?

Leyla: I'd rather not do it by email. It's too easy to sound angry. Let's ask him to meet for a coffee tomorrow, just the three of us.

Jonas: OK. I'll text him now. And if that doesn't work, then we go to Hale.

Leyla: Deal.

etephyetep.com Prof. Dr. Talip GÜNÜLAL

Bölüm 5 • Konuşmacı eşleştirme

Kayıt 16 • Alıştırma 5.2 • Yetişkin yaşta enstrüman öğrenmek

Narrator: Speaker one.

Speaker 1: So I broke my wrist skiing a couple of years ago, and the recovery was really slow. And my physiotherapist said, you know, why don't you try the piano? It's great for getting the movement back in your fingers. I thought she was joking, but she was serious. So I bought a cheap keyboard, nothing fancy, and I started with an online course. Two years later, my wrist is fine, and I'm still playing every day.

Narrator: Speaker two.

Speaker 2: I had violin lessons as a kid and I absolutely hated them, so I never thought I'd go back to music. But last year I picked up the guitar, just for fun. At the beginning I'd practice for, like, two hours on a Sunday and then nothing all week, and I wasn't getting anywhere. What actually made the difference was doing fifteen minutes every single day. That's it. Fifteen minutes. My progress just took off.

Narrator: Speaker three.

Speaker 3: I took up the trumpet when I retired, and after about six months my teacher suggested I join the town's community band. I was terrified, honestly. I thought I'd be the worst one there, and to be fair, I probably was! But what I didn't expect was how much I'd enjoy the people. We go for a drink after every rehearsal. Half of my closest friends now are from that band.

Narrator: Speaker four.

Speaker 4: People always say adults can't learn an instrument as well as children, and, I don't know, maybe they're right, I'm certainly not fast. But for me it was about my grandfather. He used to play the accordion at every family wedding when I was little, and I'd sit right next to him and watch his hands. When he passed away, I inherited it, and I just felt I had to learn to play it.

Kayıt 17 • Alıştırma 5.3 • Restoranlarda bahşiş

Narrator: Speaker one.

Speaker 1: Before I worked as a waiter, I'll be honest, I was a terrible tipper. I just thought, well, they're being paid, aren't they? Then I spent two summers waiting tables in a busy seafood restaurant, and wow. You're on your feet for ten hours, people are rude to you... Now I always leave something, and I never complain about it.

Narrator: Speaker two.

Speaker 2: When I travel, tipping is honestly one of the most stressful things. In one country it's fifteen percent, in another it's twenty, somewhere else it's actually rude to tip. My friend says you should just tip according to how good the service was, but even then, how much is "good"? Half the time I stand there with my wallet open, doing math, not knowing what's expected.

Narrator: Speaker three.

Speaker 3: What bothers me is how it's changed. I went to buy a coffee the other day, just a takeaway coffee, and the card machine turned around to me with these buttons: fifteen, twenty, twenty-five percent. And the barista's standing right there watching you. So you press twenty, not because you're

grateful, but because you'd feel awful pressing "no tip". That's not a thank-you. That's just pressure.

Narrator: Speaker four.

Speaker 4: In some places, tips are most of what waiters earn, and I understand why people defend it for that reason. But I think that's exactly the problem. Why should someone's rent depend on whether a customer is in a good mood? Restaurants should just pay their staff properly and include it in the menu prices. That's what happens here, and it works perfectly well.

Kayıt 18 · Alıştırma 5.4 · Küçük bir şehre taşınmak

Narrator: Speaker one.

Speaker 1: We'd talked about leaving the city for years, but it just wasn't realistic, because my job was in the center and I had to be in the office five days a week. Then my company switched to remote work for good, and suddenly the only thing keeping us there was gone. Three months later we'd sold the apartment and moved to the coast.

Narrator: Speaker two.

Speaker 2: Yes, houses are cheaper here, everyone says that, but that wasn't really it for us. Our son has asthma, and the air in the city was making it so much worse. And our daughter's school had forty kids in a class. Here, the air's clean and her class has eighteen. For us, it was all about the kids.

Narrator: Speaker three.

Speaker 3: I love it here now, but I won't pretend the first year was easy. In a small town, everyone already has their friends, you know, people they've known since school. I'd say hello to people and they'd be friendly, but it took me almost two years before anyone actually invited me round for dinner. I wasn't prepared for that.

Narrator: Speaker four.

Speaker 4: I don't regret moving, and I'm not going back, no way. But I do miss certain things. In the city, on any night of the week you could go to a gallery opening, or a concert, or try some new restaurant from somewhere you'd never heard of. Here, there are two restaurants, and I've eaten everything on both menus.

Bölüm 6 · Röportajlar ve tutum

Kayıt 19 · Alıştırma 6.1 · Sesinden tanıyın

Narrator: One.

Man: A pill that helps you lose weight while you sleep? Yeah... I'll believe that when I see it.

[4 saniye]

Narrator: Two.

Woman: Moving abroad for the job? Part of me is so excited, honestly. But then another part of me thinks about leaving my parents, and... I don't know. I've got really mixed feelings about it.

[4 saniye]

Narrator: Three.

Man: Oh, the course was incredible! Seriously, best thing I've done all year. I've already signed up for the next level!

[4 saniye]

Narrator: Four.

Woman: The early results look promising, they really do. But it's a small study, and it's early days, so let's not get carried away just yet.

[4 saniye]

Narrator: Five.

Man: Looking back, I really wish I'd taken that year off to travel when I had the chance. Now, with the kids and the mortgage... it's just not going to happen.

[4 saniye]

Narrator: Six.

Woman: Pizza or Chinese? Honestly, I really don't mind. Whatever you guys want is fine with me.

[4 saniye]

Kayıt 20 · Alıştırma 6.2 · Bir dağ kurtarma gönüllüsüyle röportaj

Host: My guest today has spent the last twelve years going out in all weathers, often in the middle of the night, to find people who are lost or injured in the mountains. And he doesn't get paid a penny for it. Owen Price, welcome.

Owen: Thanks. Good to be here.

Host: So how does someone end up doing this? Were you a climber? In the army?

Owen: Ha, no, nothing like that. Actually, I was on the other side of it first. When I was twenty-two, I went walking with a friend, we got caught in fog, I slipped and broke my ankle. And it was a volunteer team that came and carried me down. I remember lying there thinking, these people have just left their warm houses for me, for a stranger. A few years later, I joined them.

Host: And what kind of situations do you deal with most? I imagine people falling off cliffs.

Owen: That happens, but it's rare. The vast majority of our call-outs are walkers who just aren't prepared. They set off at three in the afternoon in trainers, with no jacket, no torch, and then it gets dark, and it gets cold, and they don't know where they are.

Host: But surely these days everyone has a phone with maps on it?

Owen: They do, and that's sort of the problem, to be honest. People trust the phone completely. And then the battery dies, because cold weather kills batteries really fast, or there's no signal, and they've got no plan B. It does worry me, how many people go out with nothing else.

Host: What's the hardest part of the job? Is it physical?

Owen: Physically it's tough, yeah, you're carrying a stretcher down a mountain at two in the morning. But you get used to that. The hardest bit, for me, is afterwards. You hand someone over to the ambulance, and then you go home, and often you never find out what happened to them. Whether they were OK. That can stay with you for days.

Host: If you could give our listeners one piece of advice before they head into the hills this weekend, what would it be?

Owen: Take a map and a warm layer, obviously. But the one thing I'd say is: tell someone where you're going and when you expect to be back. If we know your route, we can find you in an hour instead of a whole night.

Host: Owen Price, thank you.

Kayıt 21 · Alıştırma 6.3 · Radyo programı: Gıda israfı

Host: Every evening, bakeries, cafés and supermarkets throw away food that's perfectly good to eat. Priya Shah thinks she has an answer, and it fits in your pocket. Priya, tell us about your app.

Priya: Sure. So, it's called Last Bite. Shops and cafés list whatever they haven't sold by the end of the day, and people can buy it through the app for about a third of the normal price. You pick it up just before closing.

Host: Where did the idea come from?

Priya: I used to work in a hotel kitchen while I was at university. And at the end of every breakfast service, we'd throw away trays and trays of pastries, fruit, eggs. Bin bags full. Nobody could take it home, it was against the rules. That just stayed with me.

Host: And who uses it? I'm guessing students on a budget?

Priya: That's what we expected too! And yes, we have students. But what really surprised us was that a lot of users, people with good salaries, use it because of the surprise. Often you don't know exactly what's in the bag until you open it. People love that. It's like a little present at the end of the day.

Host: Now, some critics say apps like yours don't really solve anything. The shops still over-produce, they just make a bit of money back on it.

Priya: Look, that's a fair point, and I'm not going to pretend an app fixes the whole system. Shops do need to produce less in the first place. But in the meantime, last year our users saved over two million meals from the bin. That's real food, eaten by real people. I don't think we should dismiss that.

Host: So, are you hopeful? Will we see an end to food waste?

Priya: An end? Probably not in my lifetime. But I do think attitudes are changing, especially among younger people. So yes, I'm hopeful. Carefully hopeful.

Host: Priya Shah, thank you.

Bölüm 7 · Uzun kayıtlar ve not alma

Kayıt 22 · Alıştırma 7.1 · Sırada ne var?

Narrator: One.

Lecturer: So, animals that live in groups often share information about food in surprisingly complex ways. Take, for example...

[4 saniye]

Narrator: Two.

Lecturer: Most economists agree that higher minimum wages reduce poverty. Now, you might argue that...

[4 saniye]

Narrator: Three.

Lecturer: I actually visited that factory once, years ago, and the noise was unbelievable. But I digress. Anyway, back to...

[4 saniye]

Narrator: Four.

Lecturer: We've looked at three studies now, and they all point in the same direction. And what I really want to stress here is...

[4 saniye]

Narrator: Five.

Lecturer: So that's the first reason the empire collapsed: the economy. Another factor that historians often point to is...

[4 saniye]

Narrator: Six.

Lecturer: Right, we're almost out of time. So, to sum up...

[4 saniye]

Kayıt 23 • Alıştırma 7.2 • Notları tamamlayın

Lecturer: Good morning, everyone. Today I'd like to talk about something every one of you has experienced, probably this week: forgetting. Why do we forget things we've studied, and, more usefully, what can we do about it?

Lecturer: Let's start in the 1880s, with a German psychologist called Hermann Ebbinghaus. Ebbinghaus did something rather unusual: he used himself as his only research subject. He memorized long lists of nonsense syllables, so, meaningless combinations like "dax" or "bok", and then tested himself after different periods of time. He used nonsense on purpose, by the way, so that he couldn't connect the items to anything he already knew.

Lecturer: What he found is now known as the forgetting curve. Most of what he learned disappeared within the first twenty-four hours. After that, forgetting slowed down considerably. More recent studies with real learning materials show a similar pattern, though the curve is usually less steep.

Lecturer: So what can we do? The first solution is spacing. Instead of studying something many times in one session, you review it several times, with increasing gaps in between. For example, one day after you learn it, then three days later, then a week later. Each review pushes the curve back up and makes it flatter. Now, the interesting thing is that students generally prefer rereading their notes again and again in one evening. Why? Because it feels effective. The material looks familiar, so you feel you know it. But that feeling is misleading.

Lecturer: Moving on to the second solution, which is called retrieval practice. Put simply, this means testing yourself instead of rereading. Close the book and try to write down everything you remember, or answer practice questions. In one well-known type of study, students who tested themselves remembered around fifty percent more after one week than students who spent the same time rereading.

Etuhyetep.com Prof. Dr. Ali İş GÖNÜLLÜ

Lecturer: And this is the key point I want you to take away today: if your studying feels difficult, that's not a sign it isn't working. In many cases, difficulty is a sign that learning is happening. Easy studying is often studying that you'll forget.

Lecturer: OK. Next time, we'll look at the role of sleep in memory, which, I promise, is good news for all of you.

Kayıt 24 · Alıştırma 7.3 · Podcast: Dillerin sessiz ölümü (Birinci bölüm)

Host: Welcome back to Big Questions. Today we're talking about languages, and specifically, why so many of them are disappearing. My guest is Dr. Elena Morales, a linguist who has spent twenty years working with endangered language communities. Elena, welcome.

Dr. Morales: Thank you. It's a pleasure.

Host: You often start your talks with a story. Would you share it with us?

Dr. Morales: Sure. A few years ago I met an old man, in his nineties, who was the last fluent speaker of his language. Every evening he would sit outside his house and, I asked him once, what do you do out here? And he said, I talk to my language, because there's nobody left to talk to in it. I tell that story because numbers about language loss can feel very abstract. But every one of those numbers is a person like him.

Host: Let's talk about those numbers, though. I've often heard that a language dies every two weeks. Is that true?

Dr. Morales: It's a figure you see everywhere, and I understand why, it's very memorable. But honestly, it's a rough estimate. It's very difficult to know exactly when a language dies, because often the last speakers are in remote places and nobody's counting. What we can say with confidence is that, of the roughly seven thousand languages in the world today, a large proportion, perhaps forty percent, are endangered.

Host: And how does it happen? Is it usually something dramatic, a war, a ban?

Dr. Morales: Sometimes, historically, yes. Some governments did ban minority languages in schools. But today, in most cases, it's much quieter than that. The critical moment is when parents stop speaking the language to their children. The grandparents still speak it, the parents understand it, but the children grow up with another language. And once that chain is broken, the language usually has one or two generations left.

Host: Why would parents make that choice?

Dr. Morales: Out of love, mostly. That's the painful part. Parents look around and see that the jobs, the universities, the opportunities are all in the national language, or in English. And they think, I want my child to have the best chances. So they speak that language at home, even if it's not their own first language.

Host: Some listeners might be thinking, well, if people choose to switch, why does it matter? Isn't it just a natural process?

Dr. Morales: I hear that a lot. I'd answer it this way. Imagine a library burning down. Not one with copies of books you can find anywhere else, but one full of unique books. A language holds that kind of knowledge: names for plants that scientists haven't described, ways of understanding the land, stories,

humor, whole ways of seeing the world. When the language goes, most of that goes with it, and it can't be found anywhere else.

Kayıt 25 • Alıştırma 7.4 • Podcast: Dillerin sessiz ölümü (İkinci bölüm)

Host: So, Elena, is it too late? Can a language that's in danger actually be saved?

Dr. Morales: It can. The most famous example is Hebrew. For many centuries it was used for religious texts, but almost nobody spoke it as an everyday language at home. And within a few generations, it became the everyday language of millions of people. But I always add that Hebrew is a very unusual case. The conditions were quite unique, so we shouldn't take it as a model that will work everywhere.

Host: What does work, then, in more typical situations?

Dr. Morales: One of the most successful ideas is something called a language nest. It started in New Zealand with the Māori language. It's basically a preschool where the older speakers, often grandparents, look after very young children, and everything happens in the language. Songs, games, meals, everything. The children just absorb it, the way children do. Similar programs have now spread to Hawaii, to Wales, to many other places.

Host: And what about technology? Apps, online dictionaries, AI?

Dr. Morales: Technology can be very helpful. Recordings of the last speakers, apps for young people, keyboards in the language, all of that matters. It also sends a message that the language belongs in the modern world, not just in the past. But I'm careful here, because I've seen communities spend a lot of money on an app that nobody uses. A language lives in people talking to each other. Technology can support that, but it can't replace it.

Host: So, looking ahead, how do you feel? Optimistic?

Dr. Morales: I'd say I'm realistic. We are going to lose many languages in this century, I don't think there's any point pretending otherwise. But twenty years ago, many people thought it was simply hopeless. Today I see young people who are proud of their languages, who are learning them, posting in them, making music in them. That gives me real hope.

Host: If you had one message for our listeners?

Dr. Morales: That language loss isn't a natural disaster that just happens to people. It's the result of choices, and choices can change. If a community acts early, while there are still speakers and while parents are still willing, a language really can be brought back.

Host: Dr. Elena Morales, thank you so much.

Bölüm 9 • Tam uygulama testi

Kayıt 26 • Test • Section 1 • Part 1 (Sorular 1–3)

Narrator: Section one. Part one. You will hear a phone conversation between a woman and a moving company. You now have thirty seconds to read questions one to three.

[30 saniye]

Agent: Swift Movers, good afternoon, this is Daniel.

Woman: Hi, good afternoon. I'd like to book a move, please. I'm moving apartments next month.

Agent: Sure, no problem. Do you have a date in mind?

Woman: Ideally Friday the fourteenth.

Agent: Let me have a look... Ah, I'm sorry, Friday's completely booked. I could do Thursday the thirteenth, or Saturday the fifteenth.

Woman: Hmm. I'm working on Thursday, so... Saturday, I guess. Yes, Saturday's fine.

Agent: Great. And how big is the place you're moving out of?

Woman: It's a two-bedroom apartment. Not a lot of furniture, really.

Agent: OK, so normally for a two-bedroom we'd send a medium van...

Woman: Oh, wait, I should mention, I have a piano. An upright one.

Agent: Ah, OK, that changes things. A piano needs special equipment and a bit more space, so we'd need to send the large van.

Woman: Right. And how much would that be?

Agent: The large van with three movers is four hundred and eighty dollars for the day. And then the piano is an extra hundred and twenty.

Woman: OK. Is there an extra charge for Saturdays?

Agent: Normally there is, but we've got a summer offer on, so no weekend charge this month.

Woman: Oh, good.

Narrator: You now have ten seconds to check your answers.

[10 saniye]

etepbyetep.com Prof. Dr. Salip GÖNÜLAL

Kayıt 27 • Test • Section 1 • Part 2 (Sorular 4–6)

Narrator: Part two. You now have thirty seconds to read questions four to six.

[30 saniye]

Agent: Now, what time would you like the team to arrive?

Woman: As early as possible, really. What's the earliest?

Agent: Our first teams start at seven thirty.

Woman: Hmm, seven thirty on a Saturday... My neighbors would not be happy with a piano going down the stairs at that time. Could they come at nine?

Agent: Nine is fine. Otherwise the next slot is ten, but nine works.

Woman: Nine, then. Is there anything I need to do before the day? Do I need to pack everything myself?

Agent: No, packing is included, the team will bring boxes and do all that, and they'll take care of the piano too. The one thing you do need to do is get a parking permit from the city, so the van can park right outside your building. You can do that online. It usually takes a few days, so don't leave it to the last minute.

Woman: OK, parking permit. Got it. And how does payment work?

Agent: We take a deposit of one hundred dollars today, by card, to confirm the booking, and then you pay the rest on the day. Cash or card, whichever you prefer.

Woman: That's fine. Let me just get my card.

Narrator: You now have ten seconds to check your answers.

[10 saniye]

Kayıt 28 • Test • Section 2 (Sorular 7–10)

Narrator: Section two. You will hear four people talking about giving up social media for a month. You now have thirty seconds to read the statements.

[30 saniye]

Narrator: Speaker one.

Speaker 1: I did it mainly because I was spending way too much time on my phone. I expected to feel more productive, and, to be honest, I didn't really. What I did notice, and this really surprised me, was that I was falling asleep so much faster. I used to scroll in bed for an hour. Without that, I was out in ten minutes.

Narrator: Speaker two.

Speaker 2: My sister had done it the year before and kept telling me how great it was, but that's not why I did it. It was a bet with my colleagues, actually. And the hardest part was that all my friends make their plans in group chats. Twice I found out, after the fact, that everyone had gone out for dinner without me. Nobody had thought to call me.

Narrator: Speaker three.

Speaker 3: Everyone warned me it would be really hard, that I'd be checking my phone every five minutes. I was ready for a struggle. But honestly, after the first three or four days, I didn't even think about it. And when the month ended, I just... never went back. It's been almost a year now, and I've deleted the accounts.

Narrator: Speaker four.

Speaker 4: I worked out that I was spending about two hours a day on social media. Two hours! So I decided to put that time into something useful. I'd always wanted to learn to play chess properly, so I signed up for an online course. By the end of the month I'd played over a hundred games. I still go back to social media now and then, but I play chess every day.

Narrator: You now have ten seconds to check your answers.

[10 saniye]

Kayıt 29 • Test • Section 3 (Sorular 11–15)

Narrator: Section three. You will hear a radio interview with a Foley artist. You now have thirty seconds to read questions eleven to fifteen.

[30 saniye]

Host: When you watch a film, you probably think the sounds you hear were recorded at the same time as the pictures. Often, they weren't. My guest, Marta Lind, is a Foley artist. Marta, what does that mean?

etepbyetep.com Prof. Dr. Fatih CÜNÜLAL

Marta: So, basically, after a film's been shot, I go into a studio and recreate all the everyday sounds: footsteps, doors closing, someone putting a cup down, clothes moving. We watch the film on a big screen and perform the sounds in time with the actors.

Host: But why not just record those sounds on set, while they're filming?

Marta: Well, the microphones on set are there for one thing, really, and that's the actors' voices. Everything is set up to capture the dialogue as clearly as possible. So all the little background sounds are either too quiet or they're just not there at all. Without us, a lot of scenes would sound strangely empty.

Host: I've heard that the way you make the sounds is often quite surprising.

Marta: Oh, completely. Very often the real thing doesn't sound real on screen. Take snow. Recording real footsteps in snow is actually quite disappointing. What we use is a small leather bag filled with cornstarch. You squeeze it in your hands, and it makes this lovely crunch. People always think it's rice, but rice sounds more like gravel.

Host: These days there must be huge digital libraries of sounds. Doesn't that make your job unnecessary?

Marta: People have been saying that for twenty years! Look, sound libraries are great, we all use them, especially for things like cars or airplanes. But a footstep from a library is just a footstep. When I perform it, I'm watching the actor, I can hear whether the character is tired, or angry, or nervous. Library sounds are fine, but they often feel a bit, I don't know, dead. There's no person behind them.

Host: And if a young listener wanted to do what you do, where should they start?

Marta: You don't need expensive equipment, and you don't need a music degree. The most important thing is to listen. Really listen. To the sound your keys make, to the difference between a wooden floor and a stone one. Most people stop noticing sounds. Foley artists never do.

Host: Marta Lind, thank you.

Narrator: You now have ten seconds to check your answers.

[10 saniye]

etenbyetep.com Prof. Dr. Fatih GÖNÜL

Kayıt 30 • Test • Section 4 (Sorular 16–20)

Narrator: Section four. You will hear two roommates discussing a problem. You now have thirty seconds to read questions sixteen to twenty.

[30 saniye]

Mina: Jake, have you seen this? The electricity bill came this morning.

Jake: No, how much is it?

Mina: Two hundred and ten. Usually it's around one twenty. It's nearly doubled.

Jake: Seriously? Maybe prices went up again.

Mina: I checked, they haven't changed since spring. Look, I don't want to make a big thing of it, but I think it might be the heater in your room. Since you started working from home, it's been on pretty much all day.

Jake: Hang on, that's not really fair. I'm not just sitting in there for fun. I'm working. And you have the washing machine on every other day.

Mina: I know, I know. I'm not blaming you. But the washing machine was on just as much last winter, and the bill was fine.

Jake: OK... yeah. Fair enough. It's just, my room is freezing. The window doesn't close properly, there's a gap at the top, and there's this cold air coming in all the time. If I turn the heater off, I can't feel my fingers.

Mina: Then that's the real problem, isn't it? You're basically heating the street. Have you told the landlord?

Jake: Not yet. I kept meaning to.

Mina: OK, so let's do that today. It's his job to fix the window. And in the meantime, for this bill, how about you pay a bit more than half? Say, one twenty-five, and I pay eighty-five?

Jake: Yeah, that seems fair. I'll write to the landlord tonight and send him a photo of the gap.

Mina: Perfect. Thanks, Jake.

Narrator: You now have ten seconds to check your answers.

[10 saniye]

Kayıt 31 • Test • Section 5 • Part 1 (Sorular 21–25)

Narrator: Section five. Part one. You will hear part of a lecture on environmental health. You now have forty-five seconds to read questions twenty-one to twenty-five.

[45 saniye]

Lecturer: OK, let's get started. I want to begin with a quick question. Think of the quietest place you know. Not a quiet room with the windows shut, but somewhere outside where you can't hear any traffic, any machines, nothing made by humans. How long would it take you to get there from here? For most people living in a city, the honest answer is: hours. And that's really the starting point for today. Real quiet has become one of the rarest things in modern life.

Lecturer: So, first, a bit about how we measure noise. We use decibels, and the important thing to understand is that the decibel scale isn't like a normal ruler. It's logarithmic. In practice, what that means is that every time a sound goes up by ten decibels, we hear it as roughly twice as loud. So a busy road at seventy decibels doesn't sound a little louder than a quiet street at fifty. It sounds about four times as loud.

Lecturer: Now, how much noise is too much? The World Health Organization has published guidelines on this. For road traffic, they recommend keeping average levels below fifty-three decibels. And at night the recommendation is even stricter, forty-five. To give you an idea, in many European cities, a large part of the population lives with levels above that.

Lecturer: Why does night matter so much? Because, and this is the key point, your ears don't switch off when you sleep. Your brain keeps processing sounds, and when a truck goes past or a motorbike starts up, your body reacts: your heart rate goes up, stress hormones are released. You may not even wake up. You certainly won't remember it in the morning. But it happens, night after night.

Lecturer: And this is why I'm always a little cautious when people tell me, "Oh, I live on a main road, but I'm used to it, I don't even hear it anymore." That may well be true in the sense that they don't notice it. But "not noticing" and "not being affected" are two very different things. Long-term exposure

to night-time noise has been linked to high blood pressure and heart disease, and those effects don't seem to depend on whether people find the noise annoying.

Narrator: You now have ten seconds to check your answers.

[10 saniye]

Kayıt 32 • Test • Section 5 • Part 2 (Sorular 26–30)

Narrator: Part two. You now have forty-five seconds to read questions twenty-six to thirty.

[45 saniye]

Lecturer: So, what can cities actually do about it? Let's look at a few approaches. The first and most obvious is to reduce noise at the source. Quieter road surfaces help, so do electric buses. And then there's speed. A number of cities have lowered speed limits from fifty to thirty kilometers an hour. Now, on paper, the reduction in noise is modest, two or three decibels. That doesn't sound like much. But residents consistently say they notice the difference, partly because there are fewer of those sudden loud peaks from accelerating cars.

Lecturer: Second, there's what we put between the noise and the people. Walls along highways, obviously. But here's an interesting one. Trees. If you plant a row of trees along a busy road, they actually block surprisingly little sound, unless the strip is very wide. And yet, people living behind them often report that the road feels quieter. Why? Because they can't see the traffic. How we perceive noise isn't only about decibels; it's about what we see, what we expect, how much control we feel we have.

Lecturer: And that leads to the third approach, which I find really exciting. It's called the soundscape approach. The idea is that instead of only trying to remove unwanted sounds, we also design places with sounds we actually like. A fountain in a square, for example, doesn't make it quieter. But it covers the traffic with a sound people find pleasant, and surveys show they rate the square as calmer. Now, I don't want to overstate this. A fountain won't help you sleep if your bedroom faces a highway. It works in parks and squares, not everywhere. But as part of the picture, I think it's a very promising idea.

Lecturer: So, to sum up. Noise is not just an annoyance or a matter of personal sensitivity. It's a public health issue, in the same way that air pollution is. And there's no single solution. The cities that are making progress are the ones combining all three approaches: less noise at the source, better protection, and smarter design. Next week we'll look at a case study from Barcelona.

Narrator: You now have ten seconds to check your answers.

[10 saniye]

etepyeten.com Fatih GÖNÜLAL

EK 2

Cevap Anahtarı

Açık uçlu alıştırmalarda verilen cevaplar örnektir; anlamı ve dil bilgisi doğru olan başka cevaplar da kabul edilir.

Bölüm 1 · Dinleme ve e-TEP

1.1 1. *I'd have called you if I'd known you were in town.* · 2. *What are you going to do with all of them?* · 3. *She told me she'd moved out of her old flat last month.* · 4. *Most of the people we asked didn't want to wait that long.* · 5. *It's not as expensive as it looks, but it's hard to find.* · 6. *You should've seen the look on his face when they announced the winner.* · 7. A · 8. C · 9. C · 10. A · 11. B · 12. A · 13. B · 14. A · 15. C · 16. C (Profilinizi çıkarmak için doğru cevaplarınızı 1.6'daki tabloya işleyin.)

1.2 (Cevaplar kişiseldir.)

Bölüm 2 · Bağlantılı Konuşmayı Çözmek

2.1 1. 6 (*What do you want to do?*) · 2. 5 (*I'll get it for you.*) · 3. 6 (*Did you tell her about it?*) · 4. 6 (*We should have asked them first.*) · 5. 8 (*It's a bit of a problem, isn't it?*) · 6. 8 (*Most of them are on the second floor.*) · 7. 8 (*I don't think he's going to make it.*) · 8. 9 (*Where did you put the rest of the cake?*)

2.2 1. for · 2. of, on · 3. should · 4. are, to · 5. can, as, as · 6. her, in · 7. were, of, at · 8. do, of · 9. to, for · 10. have, to

2.3 1. A · 2. B · 3. A · 4. B · 5. B · 6. A · 7. B · 8. A · 9. B · 10. A

2.4 1. Do you want to · 2. can't · 3. got to · 4. Can I · 5. could you · 6. a bag of · 7. Do you want · 8. if

2.5 Vurgulu kelimeler (örnek): 1. pick, eight (pick‿it‿up‿at) · 2. asked, send, email (send‿us‿an‿email) · 3. found, last, night (found‿out‿about‿it; las(t) night) · 4. Put, table, next, window (put‿it‿on; nex(t) to) · 5. chance, look (did you → "didja"; look‿at‿it) · 6. one, best, ever, eaten (one‿of; bes(t) things)

Bölüm 3 · Dikte, Dictogloss ve Gölgeleme

3.1 1. to attract · 2. has decided · 3. as long as · 4. more than thirty · 5. nobody would · 6. worth a lot · 7. extend the scheme · 8. next year

3.2 Metnin tamamı Ek 1'de (Kayıt 10). Yeniden kurduğunuz metinde şu bilgiler olmalı: Kral kelebekleri her sonbahar Kanada ve ABD'den Meksika'nın dağlarına göç eder; yolculuk 4.000 kilometreyi aşabilir; hiçbir kelebek gidiş-dönüş yapmaz, dönenler gidenlerin torunlarının çocuklarıdır; bilim insanları aynı

etepbyotep.com · Prof. Dr. Talip GÖNÜL

ormanları nasıl bulduklarını hala tam olarak bilmiyor.

3.3 (Öz değerlendirme)

Bölüm 4 • Günlük Konuşmalar

4.1 1. B · 2. A · 3. A · 4. B · 5. C · 6. C

4.2 1. A · 2. B · 3. B · 4. A · 5. C · 6. A

4.3 1. C · 2. B · 3. C · 4. A · 5. B

4.4 1. A · 2. B · 3. B · 4. A · 5. C

Bölüm 5 • Konuşmacı Eşleştirme

5.1 1. D · 2. B · 3. C · 4. F · 5. A · 6. E

5.2 1. F · 2. C · 3. A · 4. D · Fazla ifadeler: B, E

5.3 1. F · 2. C · 3. D · 4. A · Fazla ifadeler: B, E

5.4 1. D · 2. F · 3. B · 4. E · Fazla ifadeler: A, C

Bölüm 6 • Röportajlar ve Konuşmacının Tutumu

6.1 1. B · 2. C · 3. B · 4. A · 5. A · 6. C

6.2 1. B · 2. C · 3. A · 4. B · 5. C

6.3 1. A · 2. B · 3. B · 4. C · 5. A

Bölüm 7 • Uzun Kayıtlar ve Not Alma

7.1 1. C · 2. B · 3. A · 4. A · 5. B · 6. A

7.2 1. nonsense · 2. 24 hours (one day) · 3. a week · 4. rereading · 5. testing · 6. 50 · 7. difficulty · 8. sleep

7.3 1. C · 2. B · 3. A · 4. C · 5. B

7.4 6. B · 7. C · 8. A · 9. C · 10. A

7.5 (Örnek) The podcast is about why languages disappear and how they can be saved. Dr. Morales explains that languages usually die when parents stop passing them on to their children, often because another language seems to offer better opportunities. When a language disappears, unique knowledge is lost with it. However, some languages have been revived. Hebrew is an unusual example, and language nests, where young children are surrounded by the language, have been successful in several places. Technology can help, but only if people actually use the language. Dr. Morales is realistic but hopeful.

Bölüm 8 • Sınav Dışında Dinlemek

8.1 (Cevaplar kişiseldir.)

8.2 (Cevaplar kişiseldir.)

Bölüm 9 • Tam Uygulama Testi

9.1 1. C · 2. C · 3. B · 4. B · 5. A · 6. B

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

9.2 7. A · 8. B · 9. D · 10. E · Fazla ifadeler: C, F

9.3 11. B · 12. B · 13. A · 14. C · 15. A

9.4 16. C · 17. B · 18. A · 19. C · 20. A

9.5 21. A · 22. B · 23. B · 24. C · 25. B · 26. A · 27. C · 28. B · 29. B · 30. C

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL